JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1859. **Woensdag, 9 November,** **N°. 90.**

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij LE ROY & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE, te **Tagal** bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT, te **Madioen** bij G. A. HOGENRAAD, te **Padang** bij H. R. VAN WIJK, Rzn., voor de Buitenbezittingen bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam.**

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*........ „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*.................. „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven **franco.**

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is 50 cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling 25 „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

Bij het ter perse leggen dezer Courant was de stoomboot *Macassar* van Singapore hier op de reede gekomen. Geen belangrijk politiek nieuws.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den 7den November* 1859. (*No.* 7.)

(*Staatsblad No.* 91.)

Gelezen de misive van den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 1 September 1859, La. A, No. 5/1019;

Is goedgevonden en verstaan;

Eerstelijk: enz.

Ten tweede: Krachtens magtiging des Konings:

a. de adsistent-residentie Soemedang en Soekapoera (residentie Preanger Regentschappen), bestaande uit de regentschappen Soemedang, Soekapoera en Limbangan, te splitsen in twee adsistent-residentien, als:

Soemedang en Limbangan, bestaande uit de regentschappen van dien naam, en

Soekapoera, bestaande uit het regentschap van dien naam.

b. te bepalen, dat op de begrooting van Nederlandsch-Indie voor de adsistent-residentie Soekapoera de hieronder vermelde vaste uitgaven zullen worden uitgetrokken, als, ter bezoldiging van:

een adsistent-resident	op *f* 500	's maands	*f* 6000 's jaars.
een klerk	» - 50	»	- 600 »
een inlandsche klerk	» - 12.60	»	- 150 »
te zamen			*f* 6750 's jaars.

(*Zes duizend zeven honderd en vijftig gulden.*)

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Bij koninklijk besluit van den 23sten Augustus 1859, no. 66, is ingetrokken de door Zijne Majesteit bij besluit van den 30sten Julij te voren, no. 57, gedane benoeming van H. L. Köhler, tot ambtenaar der tweede klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indië.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van staat, Minister van kolonien, van den 27sten Junij 1359, La. A, no. 5, is aan Ds. A. C. van Maarseveen, laatstelijk benoemd predikant bij de protestantsche gemeente te Pecalongan, thans met verlof in Nederland, verleend eene nadere verlofs-verlenging voor den tijd van drie maanden.

Civiel Departement.

Ingetrokken:

Het aan J. Mostert, bootsman bij het haven-departement te Amboina, op zijn verzoek, verleende eervol ontslag uit 's lands dienst, met behoud van aanspraak op pensioen; met bepaling dat hij die betrekking zal blijven bekleeden.

Ontheven:

Eervol, van de waarneming der civiele geneeskundige dienst in de afdeeling Grissee (residentie Soerabaija), de particuliere geneesheer Y. Brandes; met magtiging om de aan hem uitgereikte acte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige praktijk in de afdeeling Grissee (Soerabaija) over te schrijven voor de afdeeling Modjokerto (residentie Soerabaija.)

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den opzigter der eerste klasse van de burgerlijke openbare werken A. van Diggelen.

Goedgekeurd:

Dat door den Raad van justitie te Macassar

Is Benoemd:

Tot buitengewoon substituut griffier bij die regtbank, buiten bezwaar van den lande, J. W. Tueunis, eerste klerk ter griffie aldaar.

Marine Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de commandeur bij bij het marine etablissement te Soerabaija L. H. Zanthuis.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van November.

De ondergeteekende herinnert bij deze belanghebbenden, dat, de tweede mail-stoomer in Nov. den 24sten zullende vertrekken. de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Woensdag den 23sten Nov. aanstaande:

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De directeur der producten en civiele magazijnen brengt, met referte aan de in de javasche courant van 19 Februarij jl. n. 15 geplaatste advertentie, in herinnering, dat de vierde koffijveiling te Padang in dit jaar zal worden gehouden in de maand December a. s., op den tweeden of derden dag na aankomst aldaar van de stoompakketboot van Batavia.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaija, op Woensdag den 23sten November aanstaande, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67) in het openbaar zal worden uitbesteed de overvoer van gouvernements houtwerken van Soerabaija en Boenga (Grissee) naar Bezoeki en Panaroekan.

De directeur van financien, lettende op artikel 3 der ordonnancie van 3 September 1859 (staatsblad No. 64), waarbij is bepaald, dat van en met den eersten December 1859 de heele en halve duiten bij 'slands kassen op Java en Madura niet meer in betaling of ter verwisseling worden aangenomen, noch uitgegeven en niemand meer verpligt is, ze in betaling aan te nemen, noodigt bij deze een iegelijk, wien het mogt aangaan, uit, om, van af evengemelde dagteekening, alle aan het gouvernement in te dienen rekeningen of schuldvorderingen, zoo veel mogelijk op te maken in guldens en cents, volgens het muntstelsel, voor Nederlandsch-Indie vastgesteld bij de wet van 1 Mei 1854 (Indisch staatsblad No. 62.)

Ten bureele van den ingenieur 1ste klasse, chef der 1ste waterstaats- afdeeling, in de stad, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een klerk, op *f* 50 's maands.

De resident van Samarang maakt bij deze bekend, dat op den 17den November 1859, des morgens te 10 uren, ter zijner secretarie, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 No. 67) bij afslag eene uitbesteding zal worden gehouden voor de

Levering van IJs,

ten behoeve van 's lands inrigtingen te Samarang.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 10 November, voor de Toko van Gebr. Veit, op Passer-Senin.

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van Gebr. Roselje & Co.

Op Vrijdag, den 11 November, wegens vertrek, ten huize van den hoogedelgestr. heer F. T. Engelenburg, in de Beerendrechtslaan, door Gebr. Roselje & Co.

en

Op het Heemradenplein, door Cassalette & Co.

Op Zaturdag, den 12 November, in het locaal der beurs.

Op Dingsdag, den 15 November, in een der pakhuizen van de heeren L. Platou & Co., tegenover de Javasche Bank, door Gebr. Roselje & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Commissarissen in den boedel te Sindang Laijoe, van wijlen den heer D. Lammerse, in leven officier van gezondheid der 3de klasse.

Door de Agenten der Soerabaijasche Wees- en Boedelkamer te Probolingo, van wijlen de chinezen Kwe Towan en Ong Ingkoo.

Door den Mede-Executeur te Cheribon, van wijlen den heer L. A. Tentler, in leven koopman te Cheribon.

Door de Testamentaire Executeuren te Bencoelen, van wijlen den heer Theodorus Dirk Nagel jr.

Door de Weeskamer te Batavia, van de failliet verklaarde firma Feltkamp, Mispelblom & Co.

Aangekomen Vreemdelingen

van den 5 tot en met den 8 November 1859.

MARINE HOTEL. M. F. Schaap, van Nederland. — D. M. G. de Swart, van de Reede. — C. J. Dockzen, van Melbourne. — R. Andriesen, van de Reede. — P. H. Greenhille, van Idem. — J. R. Baurnan, van Idem. — W. Cowlas, van Idem. — John Newman, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Ferwerda, van Tagal. — J. Phaff, van de Reede. — L. F. van Ruijven, van Nederland. — J. Grevelink, van Cheribon. — A. Winsveen, van Idem — Heiler, van Idem. — J. de Vries, van Idem.

HOTEL WILLEM II. Hendriks, van Buitenzorg.

JAVA HOTEL. H. H. Bonjer, van Soerabaija. — A. Dekker, van Onrust. — J. van der Valk, van Cheribon. — A. Meijboom, van Pasocroean.

ZWARTE DONDERDAG.

Een tafereel in de woudstreken van Australie,

DOOR

Charles Dickens.

(*Vervolg.*)

Robert Patterson zat weldra op een versch en sterk paardt en reed de vlakte weder op in de rigting van ...n, Hesse. De Maxwells woonden slecht twee uren ... De noordenwind had thans opgehouden, de lucht was minder heet en de brand in de bosschen begon ...s te bedaren. Hij moest echter eene streek voorbij, waar hij op nieuw getuige was, welke treurige verwoestingen het vuur in de heerlijkste wouden had aangerigt. Het gras op de vlakte was grootendeels vernield, de lagere houtsoorten waren tot asch verteerd, hier en daar stonden de grootere boomen nog te branden, of lagen in kolen op den grond en smeulden onder asch en rook. Hij was op het punt eene smalle kreek te doorwaden, toen hij op den oever een Ier zag zitten — een der herders van de Maxwells. Zijne kleederen waren bijna aan zijn lijf verbrand, en zijn hoed verzeugd en verschrompeld. De man zat met de handen aan het hoofd, voor en achterover te schommelen en te kreunen.

— Fehan! riep Patterson, wat is er met u gebeurd? Hier liet de man hem zijn gezigt zien, dat hem van schrik deed terugdeinzen. Het geleek inderdaad naauwelijks meer een menschen-aangezigt, maar veeleer eene gezwollen misvormde massa. Baard en hairen waren weggebrand. De oogen waren gesloten en zijn geheele hoofd scheen geblakerd en vol bladders, terwijl de handen, die de arme man naar hem ophief, dezelfde sporen van brand vertoonden.

— Dat is verschrikkelijk! riep de jonge squatter; laat ik u helpen Fehan — ik zal u naar huis brengen.

De man steende op nieuw en, nu met moeite den mond openende, zeide hij half verstaanbaar:

— Ik heb geen huis, — het is verbrand.

— En uwe familie?

— Dood — allen dood.

— Maar zijt gij daar zeker van? vroeg Robert gejaagd.

— Ik zag mijn oudsten jongen deerlijk verbrand bij het huis liggen, ik liep naar hem toe en tilde hem op, om hem weg te brengen, maar hij zeide: Laat mij vader, — laat mij liggen, ik kan het niet verdragen. Toen lei ik hem weder neer en vroeg hem naar de anderen.— Zij zijn allen in het bosch gevlugt, zeide hij, en toen stierf hij. Dus zijn allen verbrand.

Robert Patterson wierp den ongelukkigen herder een linnen doek toe, en raadde hem, om die in de kreek te doopen en er zijn gezigt mede te bedekken, om er de lucht af te houden. Daarop wendde hij zijn paard om, en verzekerde hem, dat hij naar zijne familie zou zoeken. Weldra kwam hij op de plaats, waar de hut gestaan had, zij was tot asch verteerd. Op den grond, niet ver af, lag het lijk van den kleinen knaap. Patterson haastte zich nu om het oude voetpad te vinden, dat van de hut naar de plantaadje der Maxwells voerde, zoo veel althans de verwoesting door den brand aangerigt hem toeliet. Hij was overtuigd, dat de gevlugte familie dien weg moest gekozen hebben. Binnen weinige minuten kwam hij weder aan dezelfde beek uit, waar de arme vader zat, maar lager.

Daar stond in eene moerassige plek eene andere hut, die jaren geleden voor het wasschen der schapen gediend had, maar sinds lang verlaten was. Geheel door digte struiken en biezen omgeven, die nog brandden, maar meer smeulden dan vlamden, was zij in een wolk van rook gehuld. Toen hij nader kwam, hoorde hij daar binnen kinderen schreeuwen. — Daar is het arme gezin gevlugt, zeide hij bij zich-zelven, en zij loopen gevaar van om te komen. Terstond sprong hij van zijn paard en ijlde voorwaarts, door verstikkende rookzuilen. Het was hem ondoenlijk hier te ademen, want de prikkelende damp sloot hem de longen digt, en het water liep hem uit neus en oogen.

Maar stoutmoedig drong hij de hut binnen, greep het eerste levende wezen, dat hem voor de handen kwam en droeg het weg. Het was een kind. Na herhaalde onvermoeide pogingen gelukte het hem, om niet minder dan vier kinderen en hunne moeder naar buiten in veiligheid te brengen. De laatste lag reeds voor dood

Op den 29 September jl. overleed te *Bandong* in den ouderdom van 56 jaren mijn geliefde echtgenoot *Jhr. Mr. D. A. Gevers.*

R. GEVERS
geboren Coster,

(3518)

Vendutie

à 4 pCt. Vendu-salaris,

op Donderdag den 10 November 1859,

voor het Commissiehuis van

Gebrs. ROSELJE en Co.,

van eene belangrijke partij

LIJNWADEN,

bestaande uit:

CHITZEN, SARONGS, HOOFDDOEKEN, SLENDANGS, divers WIT KATOEN, LAKEN, etc.

Voorts:

IJZER- EN GLASWERK,

ORDINAIRE SCHILDERIJEN,

KRAMERIJEN, DRANKEN, PROVISIEN,

BOTER,

een grooten ijzeren GELDKIST, enz. (3487)

VENDUTIE

op Donderdag den 10 November,

voor de Toko van **Gebrs. Velt** op ***Passar-Senin***, van eene partij nieuwe Meubels als: Kasten, Stoelen, Tafels, Consoles, Buffetten, Etens-kasten, Hang- en Tafellampen, fijn gedamasseerd Gordijn-goed, eene partij *Puike* Eau de Lavende, Porceleinen Kopjes en Schotels,

WAGENS, BENDIES, PAARDEN. enz., enz.

(3479)

Vendutie

Op Vrijdag den 11 November 1859,

wegens vertrek:

ten huize van den HoogEdel Gestr. Heer F. T. ENGELENBURG, in de *Beerendrechtslaan*, door

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van eenen netten en wel onderhouden INBOEDEL

bestaande uit:

CANAPÉS, TAFELS, CONSOLES, SPEELTAFELS, ijzeren LEDIKANTEN, diverse KASTEN, waaronder twee zeer fraaije van mahonijhout, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, SERVIEZEN, GLASWERKEN, ect.

Voorts:

PAARDEN en RIJTUIGEN, waaronder eene zeer fraaije ligte KOETS of COUPÉ, TUIGEN, MARTEVANEN, etc. (3486)

Hout-Vendutie

op Vrijdag 11 November,

op het **Heemradenplein**, door

CASSALETTE & CO.,

VAN BALKEN, KROMHOUTEN & DOLKEN.

(3488)

VERKOOP

van een

BELANGRIJK FACTUUR

PARIJSCHE EN ANDERE GOEDEREN.

Op DINGSDAG, den 15den November 1859,

zullen de Ondergeteekenden in een der pakhuizen van de Heeren

L. PLATON & CO.,

gelegen tegenover de *Javasche Bank*, publiek verkoopen de ondervolgende pas aangebragte goederen, als:

Een groot assortiment Provisiën in Blik.

COGNAC op halve pijpen en in kistjes van 1 doz., 24 Oxhoofden DILICIEUSE ROODE BORDEAUX WIJN, do. WIJN in kistjes van 4 dozijn, BRANNE MOUTON met glazen stoppen, FIJNE WIJNEN in kistjes van 1 dozijn, als: CHATEAU LEOVILLE et MARGAUX van het zeer gunstig bekende merk *„Cruse en fils frères,”* BOURGOGNE BEAUNE, NUITS, CLOS VOUGEOT, BOURGOGNE MOUSSEUX.

Champagne op heele en halve flesschen in kistjes van 1 doz. Absinthe Suisse, Kirschwasser, Jamaïca Rum, diverse Likeuren.

Diverse Zuren, Sauce, Mostard, Anchovisch en Sardijntjes.

voorts:

PORCELEINEN TAFELSERVIEZEN voor 18, 24 en 36 personen, waaronder een zeer fraai voor 24 personen, zijnde imitatie *„Sèvres,”* EFFEN WITTE en VERSIERDE THÉ SERVIEZEN, VELIJN en POST PAPIER, een groot assortiment KANTOORBOEKEN, WAGENTUIGEN, waaronder met pleet gemonteerd, ZADELS, KINDERWAGENS op Veeren, WAGENPASSEMENT, BEKLEEDING voor Canapés en Stoelen, PRESENT GLAZEN, een Engelsch en een zoogenaamd Hollandsch TOLLEN BILLARD, JAGTBENOODIGDHEDEN, PRACHTIGE MODERATEUR LAMPEN, HAGEL in diverse nummers, GROOTE SPIEGELS in rijk vergulde Lijsten, zoo voor Salons als Kamers, do. GRAVURES, MEDAILLON SCHILDERIJEN en in Olieverw.

EEN ZEER GROOTE EN RIJK VERGULDE PENDULE MET MUZIEK.

Twee Harmoniums van *Debain* te Parijs.

EEN PRACHTIGE BLOEMTAFEL MET PORCELEINEN POTTEN.

MUZIEKDOOZEN,

Galerij Versierselen, Handtoiletten, Porceleinen Toilet Stellen, Verglaasde Keukengereedschappen, Bronzen Bouilloirs, Lampbollen, do. Glazen en do. Kousjes.

Een factuur PARFUMERIËN van de SOCIÉTÉ HYGIÈNIQUE, enz.

wijders:

EEN PRACHTIG ASSORTIMENT

MODEWAREN,

bestaande uit: ZIJDEN KLEEDEN, BORDUURWERK, HANDSCHOENEN voor Heeren en Dames, ECHARPES, KUNSTBLOEMEN, HEEREN HEMDEN, ZAKDOEKEN, SATIN DE LAINE, TRICOT, DAMES en HEEREN HOEDEN, FIJN WIT KATOEN, etc. etc.

Alle de hierboven vermelde **PROVISIEN** en **DRANKEN** zijn van eene zeer goede kwaliteit en zullen ook als zoodanig verkocht worden; een en ander bij kleine kavelingen.

De overige ARTIKELEN zijn allen van eene zeer **keurige bewerking** en naar den laatsten Parijschen smaak.

Alles zal ***à tout prix*** worden verkocht.

Op Zondag en Maandag, den 13den en 14den November zullen de goederen te bezigtigen zijn.

(3502) **GEBRS. ROSELJE & CO.**

---

op den grond, maar gaf spoedig teekenen van leven, toen zij weder in de open lucht kwam.

De jonge squatter stond een oogenblik verlegen, wat hij thans het eerste zou beginnen. Het was een hartverscheurend gezigt. Allen waren min of meer gebrand, maar niet gevaarlijk. Mount Hesse lag nog een uur verder; hij had dus geen andere keus, dan hen hier te laten en naar het station te rijden, om hen van daar een kar toe te zenden en te laten afhalen. Met veel moeite droeg hij nu de kinderen, een voor een, op den arm en bragt het arme gezin naar den vader, die zoo als wij gezien hebben, niet ver af aan de beek zat.

Terwijl de jongman nog een oogenblik bij de ongelukkigen staan bleef, om hun moed in te spreken, zag hij op eens eene dame te paard in vollen galop naderen. Deze verschijning stak vreemd af bij de beklagenswaardige groep der lijders. De jonge dame was schoon en welgemaakt en bereed een fraai kastanjebruin paard. Een ligt rijkleed en een breedrandigen vilten hoed, was al wat zij in der haast had aangetrokken, om haar gewoon huiselijk costuum te bedekken. Haar frisch en blozend gelaat, vol jeugdig gevoel en minzaamheid, werd terstond ernstig en bezorgd, terwijl zij het jammerlijk tooneel met sprakelooze verbazing aanstaarde.

— Miss Maxwell! riep Patterson, in 's hemels naam! wat brengt gij voor nieuws? Hoe gaan de zaken aan de Mount? Wat is er van daag niet al leeds gebeurd!

— Alles is bij ons in orde, zoo ver ik weet, zei de jonge dame, wij zijn allen behouden thuis. De brand heeft ons niet bereikt.

— Goddank! zei Robert. Ik was op weg, om naar uw huis te rijden, toen ik hier deze ongelukkige familie ontmoette. Wilt gij zoo goed zijn terug te keeren en ons een kar te zenden?

— Goed; maar dan verzoek ik u om mede te komen, want ik was inderdaad op weg naar uw huis.

— Naar mij! riep de jongman, opziende. Dan is zeker alles niet in orde bij u. Is George wel?

— Ik hoop van ja, antwoordde Miss Maxwell, maar terwijl zij dit zeide, sprongen haar de tranen uit de oogen, en Robert Patterson hijgde van schrik.

— Ik hoop het, herhaalde het jonge meisje, zich hervattende, maar dat is juist de zaak, daar ik mij van verzekeren moet. Gisteren is hij met Turcen de bergen ingegaan, om de koeijen te halen, en dezen morgen heeft de brand hen overvallen toen, zij juist twee verschillende kanten van het dal gekozen hadden. Turcen kon George niet terugvinden, en is straks thuis gekomen, in de hoop, dat zijn meester het zelfde zou doen. Maar George is er nog niet en de brand woedt zoo vreeselijk in de heuvels, dat ik niet langer gerust kon zijn, maar naar u toe moest, om uw raad en hulp te vragen.

— Ik zeg u dank, Ellen! zeide Robert zigtbaar geroerd. Ik zal hem vinden, zoo hij nog in leven is. Hij sprong te paard, beloofde het ongelukkige gezin, dat hij h[...] onverwijld bijstand zou zenden, en reed nu met Miss Ma[...]well in galop naar Mount Hesse.

(*Wordt vervolgd.*)

Geheel ten voordeele

van de

WEDUWEN EN WEEZEN,

der te **Bandjermassing** omgekomene personen,
zal door den Ondergeteekende op

Zondag, den 13 November 1859,

des namiddags van 5 tot 6½ ure in de *Willemskerk* alhier worden gegeven,

EEN

Orgel-Concert,

waarvan het Programma ZATURDAG aanstaande zal worden bekend gemaakt.

Entree *f* 5.—

Voor kinderen wordt bij den ingang der kerk de gelegenheid aangeboden, om van hunne spaarpenningen iets voor den toegang af te zonderen.

Minder gegoeden kunnen op aanvrage ***gratis*** of ***tot verminderden prijs*** toegangs-billetten bekomen.

Toegangs-Billetten zijn verder te verkrijgen bij alle Boekhandelaren, als:

LANGE & Co., *op Rijswijk.*
H. M. VAN DORP,
in de stad en op Rijswijk, hoek Secretarie-laan.
G. J. C. KOLFF, *in de stad.*
W. BRUINING.
in de stad en op het Koningsplein bij Gang-Batoe.
W. OGILVIE,
in de stad en op Bazaar-Baroe.

Aan het **Kerk-gebouw** zijn Billetten verkrijgbaar bij den Heer ***Warnar.***

Bijaldien het op het bepaalde uur sterk regent, wordt dit **ORGEL-CONCERT** 8 dagen uitgesteld.

(3522) A. G. CALMER.

Théâtre Français de Batavia.

LUNDI 14 NOVEMBRE 1859.

OUVERTURE DE L'ABONNEMENT,

première répresentation du 1er mois de l'Abonnement (2me. année)

1er Debut de Mr. **Carnaud**, *Baryton.*

LE BARBIER DE SÉVILLE.

OPERA COMIQUE DE ROSSINI.

On peut s'abonner et retenir des places pour l'abonnement demain JEUDI, VENDREDI, SAMEDI, DIMANCHE et LUNDI, de 8 heures du matin, jusqu, à midi au contrôle du théâtre et les jours suivants chez le Directeur-Gérant Basar-baroe.

à l'étude pour les Débuts de

Mr. VINCENT,

1er Ténor de grand-opéra

LA REINE DE CHYPRE.

Le spectacte commencera à $7^1/_2$ précises.

(3550) VAN KINSBERGEN, *Directeur-Gérant.*

Hout-Vendutie

op Maandag, den 14den November 1859,

op het Heemradenplein

van

BALKEN EN KROMHOUTEN.

(3521) JOHN PRYCE EN Co.

De aangekondigde VENDUTIE van het gestrande

Schip OSIRIS,

zoo als het is liggende of **niet** liggende op de klippen van het

EILAND MANOK,

benoorden **Poeloe Maäs** met de eventueel nog in hebbende lading, die bestaan heeft uit:

Circa **8000** picols Koffij
6000 „ Suiker, waarvan volgens opgave is geborgen
Circa **2500** picols Koffij
700 „ Suiker.

zal plaats hebben op **Woensdag** den 16 dezer des morgens ten negen ure ten kantore van

SCHIMMELPENNINCK & Co.

SOERABAIJA, 4 November 1859. (3489)

Op Dingsdag avond 15 November,
zullen

LANGE & Co.,
in de Harmonie,

verkooping houden van eene zeer goede verzameling

BOEKWERKEN,

waarvan de CATALOGUS wordt gedistribueerd.

(3529)

Donderdag, den 17 November
aanstaande,
's voormiddags ten 10 ure,

zal ten kantore van den fungerenden Notaris te *Meester-Cornelis,*

N. D. LAMMERS VAN TOORENBURG,

in het openbaar aan den meestbiedende worden verhuurd, het ***Landgoed***

GROOT MANOENDA,

c. a., in het ***O. Kwartier der Ommelanden van Batavia.***

De voorwaarden liggen ter inzage ten kantore voormeld. (3470)

Op een nader te bepalen dag, zullen de ondergeteekende op Vendutie verkoopen:

1800 Americaansche Planken

lang 19, 18, 14 Voet, breed 12 en 10 duim, dik 1 à $2^1/_2$ duim, **aangebragt per Oriental.**

(3524) ABEELEN DENNISON & Co.

Verpachting te Buitenzorg.

OP ZATURDAG, 19 NOVEMBER
aanstaande,

des morgens te negen uren ten huize van den Vendumeester aldaar

Jhr. Cornets de Groot,

van de Padieheffing } kleine middelen }	op	*Bandoengan* en *Tjawie.*
„ „ Padieheffing } kleine middelen }	„	*Tjiedjeroek.*
„ „ Suikeronderneming	„	*Bandjarwaroe.*

Informatiën:
te *Buitenzorg*, ten vendukantore.
„ *Batavia*, bij Jhr. Mr. F. VAN HEMERT, ten diens kantore.
„ *Sissepan*, bij den Directeur C. L. HOUTHUIJSEN.

(3496)

Ontvangen:

Een factuur gezette en ongezette

BRILLANTEN,

waarbij OORKNOPPEN en RINGEN,
alsmede ***keurig*** en ***siet*** bewerkt

ZILVERWERK,

bestaande uit ***Kristallen Brood-*** en ***Suikermandjes*** met ***Zilver gemonteerd, Lepels*** en ***Vorken, Desert dito, Soep*** en ***Groente Lepels, Vischmessen, Salade Lepels*** en ***Vorken, Eijer-*** en ***Theelepeltjes.***

TOONEELKIJKERS,

Fijne concave en convexe geslepene

BRILLEN.

Bij

(3516) OLISLAEGER,

Juwelier en Goudsmid. Rijswijk.

SINCAPORE PLANKEN

op nieuw ontvangen.

Bij

(3526) ABEELEN, DENNISON EN Co.

MANILLA SIGAREN.

Per **Oldenburg** *ontvangen:*

Manilla Sigaren, Regalia No. 1,
Cordato No. 2. **Havana-vorm** No. 3, 4 & 5
IMPERIALES & CABATEROS,

in detail à Contant.

(3525) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Sama saija **Orij Bouwhoen** die Bandong, boleh dapat

Tjocka tjoetjie mocka,

satoe bottol ***arja doewa roepia recepis.*** (3477)

Op een nader te bepalen dag zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen:

Een Gasapparaat

ter vervaardiging van gas voor één huis, met Lampen, Pijpen en verdere toebehooren.

(3500) JOHN PRYCE & Co.

Bij

GEBRS. ROSELJE & Co.,

zijn wederom verkrijgbaar,

de in Tropische gewesten zoo gunstig bekende zoogenaamde

Flanelle gezondheids

HEMDEN,

VOOR

HEEREN en DAMES.

Deze hemden zijn vervaardigd van de zuiverste en fijnste

MERINO WOL,

zijn buitengemeen ligt en Elastiek en veroorzaken bij het dragen hoegenaamd geen jeukte of prikkeling.

Alle Ervarene Geneesheeren zijn dan ook van oordeel, dat deze hemden de eenigst doelmatige in Tropische gewesten zijn.

Het meestal gebruikt wordende **flanel** is te zwaar, wordt in het gebruik hard, overprikkeld de huid, belet de uitwaseming en veroorzaakt daardoor ongesteldheden. Zij die zich van een lang leven en voortdurende gezondheid willen verzekeren, gebruike deze hemden.

(3505)

Ex *Oriental:*

Amerikaansche Hammen,

en

Gezoute Amerikaansche Ossentongen.

per stuk à Contant.

(3497) ABEELEN, DENNISON EN Co.

HOUTAANKAP EN STOOMZAGERIJ

OP

Borneo's Westkust.

Verschillende soorten van deugzame Houtwerken, waaronder het zoo uitnemende

IJzerhout en Marbouw,

worden zoo ruw als bewerkt op het Etablissement van den Ondergeteekende afgeleverd, terwijl mede **IJzerhouten, Sirappen** en **Planken** van de bij het Etablissement bekomende ... verkrijgbaar zijn.

Bij den **Ondergeteekende**

is verder nog te bekomen:

BIBIET

van Borneo's Suikerriet,

met juiste opgave van emballage en wijze van Expedieren.

W. C. F. DE ROCK.

PONTIANAK, 1859. (3480)

In een aangenaam gelegen huis op het *Koningsplein*, worden

APPARTEMENTEN

aangeboden.

Te bevragen bij de Wed.

(3508) C. S. BODEMAN.

WOLLEN PLAIDS

bij

(3520) JOHN PRYCE & Co.

TE KOOP

EEN SUIKERRIET MOLEN

met **Stoommachine, Stoomketel, Drijfwerk**, enz., geheel **kompleet**, dagelijksch uit Engeland verwacht wordende.

Diameter der cylinders.	26	Eng. dm.
Lengte van dito.	54	„ „
Diameter van den cylinder der Stoommachine.	15	„ „
Lengte der slag van dito.	36	„ „
Diameter der Stoomketel.	$5^1/_2$	„ vt.
Lengte van dito.	19	„ „
Diameter der vuurgangen (2).	22	„ dm.

De hierboven geannonceerde **Stoommolen** is van bijzondere sterkte en zeer fijn bewerkt.

Voor nadere bijzonderheden, gelieve men zich te vervoegen tot

(3469) MORGAN, MELBOURN EN Co.

Het KANTOOR van den ondergeteekende **is verplaatst** naar het locaal, vroeger geoccupeerd door den Notaris *J. J. Mijnssen.*

(3490) D. BODDE.

LET WEL.

Aan gezagvoerders van Schepen van

TJILATJAP naar BATAVIA bestemd,

wordt *f* **100.**— vracht aangeboden, tot den overvoer eener **Scheepsboot** met toebehooren.

Adres

(3504) KRUIJMEL *te Batavia.*

De Regent van Koedoes geeft langs dezen weg kennis, aan allen die er belang in mogten stellen, hem bij Gouvernements besluit is verleend, den naam van

Radhen Mas Toemengoeng Ario Soerio Tjondronegoro,

ter vervanging van zijnen vroegeren

Radhen Mas Toemengoeng Prawoto.

(3510.

EEN JONG MENSCH

goede getuigschriften kunnende produceren, grondig bekend met het

ITALIAANSCHE BOEKHOUDEN

en verdere **Kantoor-werkzaamheden,** zag zich gaarne op een Handels-Kantoor of op eene Fabriek geplaatst.

Adres Lt. **X** Postkantoor ***Samarang*** (3498)

De ondergeteekende heeft tot zijne Generale Gemagtigde benoemd de firma *Reijnst* en *Vinju,* terwijl hij den Notaris *D. Bodde* heeft verzocht zich met de likwidatie zijner Notarieele zaken te belasten.

(3481) J. J. MIJNSSEN.

Verloren:

IN DE STAD

EEN NOTITIE-BOEKJE,

met aanteekeningen en waarin visitekaartjes, voor den vinder van geene waarde.

De vinder wordt verzocht hetzelve te willen bezorging bij den Heer W. BRUINING, uitgever van het *Bataviaasch Handelsblad.* (3501)

***f* 50,— Belooning.**

VERLOREN,

op den morgen van 31 October van Stal weg geloopen,

EEN BRUIN SUMBAWA PAARD,

hoog drie voet elf duim circa; de Manen en Staart nog eenigzints vaal.

De vinder kan bij terugbrenging bovenstaande belooning ontvangen bij

D. J. BIJLEVELD,

(3472) ***Parapattan.***

---

f 6000.—

op eerste **hypotheek** te bekomen bij

(3514) J. VAN LENNEP. qq

Wegens vertrek:

TE KOOP één hardloopend, sterk en gezond Sumbawa

Bendiepaard.

Prijs f 150. *contant.*

Te bevragen bij

(3471) H. M. VAN DORP.

Tegen zeer billijke prijs

TE KOOP een span hardloopende Sumbawa Wagen- en Bendij-Paarden.

Te bevragen bij den Uitgever dezes. (3523)

TE HUUR **Een Huis** in de ***Beerendrechtschlaan;*** te bevragen bij

(3507 Mr. H. KLEIN qq.

E. C. ter Meulen en echtgenoote, gemagtigde de Oost-Indische Maatschappij van Administratie en Lijfrente (Kantoor Batavia). (3473)

De ondergeteekende nemen de vrijheid hunne ***debiteuren*** te herinneren aan de voldoening van hun achterstalig debet, indien zij zich van geregtelijke vervolging wenschen vrij te waren.

(3531) JOHN PRYCE & Co.

Debiteuren en Crediteuren in den Boedel van wijlen de Heer ***L. A. Tentler,*** in leven Koopman te Cheribon, worden verzocht binnen den tijd van twee maanden aangifte of betaling te doen aan

den mede executeur,

M. BLOK.

CHERIBON, 1 November 1859. (3475)

HOLLOWAY'S ZALF EN PILLEN.

In de eilanden der Indische Archipel worden de bewoners, die op een te karig voedsel leven, vaak aangetast door huidziekten, zeere beenen, zeere borsten zweren en wonden. Alle deze kraukheden kunnen op de krachtdadigste wijze genezen worden door deze Zalf. De ontlasting van opene zweren behoort niet te spoedig beteugeld te worden want zulk eene spoedige beperking is altijd gevaarlijk. Alle dergelijke wonden zijn voor zekeren tijd de veiligheids klep voor het gestel en moeten niet geheeld worden vóór dat ze een gezond karakter verkrijgen, en dit bekomen ze zeer spoedig indien men deze krachtvolle zalf gebruikt tegelijkertijd met de Pillen. welke het bloed zuiveren en aan het gansche ligchaamsgestel eene behoorlijke veerkracht geven.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:

Doosjes pillen à *f* 1.—*f* 3.— *f* 5.—.

Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te	Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
»	Banjoewangi	»	M. S. Cheriman.
»	Poerworedjo	»	F. Neumann.
»	Soeracarta	»	W. Veldman.
»	Djocjocarta	»	Buijn & Co.
»	Salatiga	»	F. Kruthoffer.
»	Tagal	»	Wed. Dort.
»	Cheribon	»	W. Galistan.
»	Cheribon	»	M. Blok,
»	Samarang	»	H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (3433)

Wordt steeds gedebiteerd:

De in Romeinsche karakter gedrukte

Maleische vertaling van de Indische wetboeken,

voor zooverre die voor de Inlandsche bevolking noodig zijn, getiteld:

SOERAT HOEKOEM ONDANG-ONDANG

atas tanah

Hindie Nederland:

Harga f 5,— dengan franco f 6.—

(3528)

BOEKHANDEL LANGE & CO.

Ter regeling van Oplage worden vóór ultimo dezes terug verzocht:

de Lijsten van Inteekening op den

TWEEDEN DRUK

van

DE INDISCHE SECRETARIS,

Compleet in één lijvig **Boekdeel**, van circa 1000 bladzijden, in half Eng. band. **Prijs** *franco f* **20.**—

(3527)

KINDER-SPELEN.

Tombola zonder nieten met liedjes.
Schimmelspelen met Idem.
Nieuw vermakelijk Ganzenspel.
De Verborgenheden van Parijs.
De Toovenaar.
De wandelende Jood.
Kienspelen.
Loterij-spel.

Allen netjes opgeplakt met de daarbij hoorende dobbelsteenen ad *f* 3.— p. stuk.

Te bekomen bij

(3478) G. KOLFF EN Co.

VISITEKAARTJES,

Gewoon Letterdruk en Gelithographeerd,

op porcelein en ander fijn carton, zwart, verguld of verzilverd,

bij den Boekhandelaar

(3512) H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1859.

Kantoor-Almanak 1860,

à *f* 1,50 opgeplakt en *f* 1.— onopgeplakt.

Uitgegeven en te bekomen bij

(3505) H. M. VAN DORP.

FIJNE KWASTEN,

ten gebruike bij *Copieërpersen,* van diverse grootte, te bekomen bij

(3511) H. M. VAN DORP.

De ondergeteekende verzoekt de Inteekeningslijsten, op de

LETTERKUNDIGE

VERSCHEIDENHEDEN

VAN

J. MUNNICH,

zoo spoedig mogelijk terug te zenden, ten einde te besslissen of tot de uitgave zal worden overgegaan.

(3506) H. M. VAN DORP.

GUYOT'S

ENCRE DE PETITE VERTU.

Een oude sedert jaren gunstig bekende

INKTSOORT,

in groot Kruiken à 1 Liter *f* 2.—

Groote Marmeren Leitjes,

Geld Laadjes met patent Slot.

Te bekomen bij den Boekhandelaar ***H. M. van Dorp.***

(3491

STOOMBOOT

OENARANG,

De vertrekdagen dezer boot zijn voor de maand November bepaald als volgt:

Van BATAVIA	naar SAMARANG	den	6den.
" SAMARANG	" SOERABAIJA	"	9 "
" SOERABAIJA	" SAMARANG	"	13 "
" SAMARANG	" BATAVIA	"	15 "
" BATAVIA	" SAMARANG	"	20sten
" SAMARANG	" SOERABAIJA	"	23 "
" SOERABAIJA	" SAMARANG	"	27 "
" SAMARANG	" BATAVIA	"	29 "

Telkens des morgens ten 8 ure precies.

Nadere informatiën bij *de Agenten* alhier,

(3468) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG

vertrekt

naar ***Samarang*** en ***Soerabaija,***

op **Zondag** den **13den** dezer.

Nadere informatiën bij

(3495) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP MENADO,

kapitein **COUTEREN.**

vertrekt morgen naar

SAMARANG, SOERABAIJA, MACASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de **MOLUKKOS** vertrekken.

Informatiën bij

(3493) W. CORES DE VRIES.

Passage naar Nederland.

Wordt aangeboden met het ***Fregatschip***

ROTTERDAM,

Kapitein POORT,

voerende een geexamineerd ***geneesheer*** en eene medegevende Hollandsche ***Moe.*** Het vertrek is bepaald omstreeks de eerste helft van Januarij ***aanstaande.***

Te bevragen te ***Soerabaija*** bij de Heeren **ANEMAET & Co.,** te ***Pasoeroewan*** bij den Kapitein en alhier bij

REIJNST & VINJU.

BATAVIA, 9 *November* 1859. (3519)

Vracht en Passage naar

SOERABAIJA,

wordt aangeboden met het Nederl. Indisch Barkschip,

PICTURA,

gevoerd door Kapitein ***K. H. Leenards***, om spoedig derwaarts te verzeilen.

Nadere informatiën bij

(3513) W. CORES DE VRIES.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 9 November 1859, N°. 90.

BESCHOUWINGEN EN OPMERKINGEN
over de staatsaangelegenheden der Nederlandsche Bezittingen in Oost-Indie.

(*Vervolg.*)

Gastvrijheid is voor hem een pligt, hij oefent dien naar zijn beste vermogen uit, en daardoor heeft hij het algemeen twee aan elkander verbonden woningen noodig, als een voor zich-zelven en de andere voor de gasten. Hem hierin tegen te werken, zou hem zeer ongevergenoegd maken. Zoo moet ook het front der huizen naar het Noorden of Zuiden zijn gerigt. Het Westen is het aangebeden heiligdom van den profeet Mahomed, en daarom mag de Javaan noch met het aangezigt, noch met den rug derwaarts gekeerd wonen.

Evenmin mag hij gescheiden worden van zijn geliefden karbouw. De verzorging van dat dier, voor hem zoo nuttig, 't geen vaak zijn grootsten rijkdom uitmaakt, is door gewoonte voor hem eene genoegelijke behoefte geworden, terwijl het voor zijne kinderen, aan wier lagen en nukken het zich gewillig onderwerpt, een schier onontbeerlijke speelmakker is. Thans keer ik terug tot het onderwerp der volkstelling op Java, waarvan ik gewaald ben, om in korte trekken de huisvesting der bewoners van dat eiland te beschrijven, en het zij mij vergund, hierbij op mijne eigen ondervinding af te gaan en bescheiden nog op te merken, dat de gebezigde middelen voor die volkstelling van te gebrekkigen aard zijn geweest, om al de zekerheid omtrent de wezentlijke hoegrootheid der bevolking te hebben kunnen opleveren, die door een geregeld bestuur als een onmisbaar vereischte tot regeling van den arbeid, der dienstpligten en de juiste beoordeeling der lasten van de bevolking moet worden beschouwd, waarom het mij zeer wenschelijk voorkomt, eene nauwkeurige volkstelling van Java te bezitten.

Geenszins wil ik hier beweren, dat de tot dusverre tot dat einde door het Gouvernement uitgevaardigde bepalen niet berekend zoude zijn, om dat doel te bereiken, doch hunne toepassing, en hierin ligt juist de fout, laat uit gebrek aan personeel, om ze naar behooren uit te voeren, veel te wenschen over.

Wanneer ik die wijze van uitvoering hier bekendstel, beoog ik daarmede niet haar in een belagchelijk daglicht te stellen, maar alleen om het gebrekkige en onvoldoende daarvan aan te toonen.

De volkstelling op Java geschiedt op last van den Gouverneur-Generaal door de respectieve hoofden van gewestelijk bestuur, die dezen last verder op de assistent residenten en controleurs der landelijke inkomsten overbrengen.

Deze ambtenaren belasten weder de Inlandsche [illegible] hoofden met [illegible] taak, die op hun beurt dit werk aan hunne mantries en schrijvers opdragen. Laatstgenoemde mindere hoofden, wier maandelijksche bezoldiging zelden meer dan *f* 12 bedraagt, zijn zoo zeer gebonden aan hunne veelvuldige werkzaamheden, voortvloeijende uit het dagelijksch toezigt over politie- en kultuurzaken, dat het hun schier onmogelijk is, den vereischten tijd te vinden tot eene zorgvuldige opname der bevolking, zoodat zij, om aan dezen last te voldoen, zich meestal bepalen bij het raadplegen of hooren der dessahoofden, die in hunne opgaven gemeenlijk zeer partijdig en verkleinend te werk gaan, daar zij vreezen, dat, hoe grooter die opgaven zijn, des te meer diensten van hen en hunne dessagenooten gevorderd zullen worden.

Niettemin worden, volgens die gebrekkige opgaven, de staten der bevolking jaarlijks door de divisiehoofden opgemaakt en aan de regenten en controleurs ingediend, die ze, na vergelijking met en toetsing aan die van het voorafgegane jaar en overbrenging in een verbeterden en fraaijer vorm, den resident inzenden, om na op zijn bureau in fraaijer kleuren overgewerkt te worden, den Gouverneur-Generaal te worden aangeboden.

Ziedaar de grondslagen, waarop de volkstelling van Java rust, in weerwil der bestaande vooronderstelling, dat de jaarlijksche opnamen der bevolking door commissien uit het Inlandsch personeel geschieden, wier verrigtingen door controleurs en divisiehoofden worden nagegaan. Blijkbaar is het noodig, dat hieromtrent meer zekerheid verschaft wordt, en om die te erlangen, zou ik in overweging geven, om in iedere residentie een controleur, bijgestaan door twee schrijvers, om de drie jaren met die opname te belasten. Geheel vrij van andere bezigheden zouden zij zich uitsluitend met dat werk moeten onledig houden, iedere dessa moeten bezoeken, de bevolking huisgezinsgewijze opnemen en hunne bevinding in een register aanteekenen, met bestelling van het getal zielen (geslachtsgewijze) in elk huis, den staat der woningen, de middelen van bestaan des huisgezins en de staatslasten, die op het hoofd van dat gezin rusten.

Was men op die wijze vroeger te werk gegaan, dan zou men den waren toestand der bevolking hebben gekend en de noodlottige gebeurtenissen van Demak en Grobogan in 1849 hebben kunnen voorkomen.

In een door de natuur zoo gezegend land als Java, onder een verlicht bestuur, gelijk het Nederlandsche, is gebrek aan levensonderhoud eene omstandigheid, die zich aan het onmogelijke grenst en, doet zij zich voor, dan moet de oorzaak daarvan alleen gezocht worden in de nalatigheid en onverschilligheid der plaatselijke autoriteiten, omtrent den toestand en de behoeften der mindere klasse van de bevolking.

Heb ik in den aanhef dezes gezegd, dat, uithoofde van het gunstig klimaat en de vruchtbaarheid des gronds, gebrek, armoede en gebrek op Java onbekend zijn, zoo erkennen valt het echter niet, dat onder de bewoners van dat eiland veel behoeftigheid heerscht, voorzoo het gevolg hunner onverschilligheid en zucht naar gemak, en als zeker moet ik helaas! bekend stellen, dat uit dien hoofde, bij een nauwkeurig onderzoek, nog vele Javanen gevonden zullen worden, in ellendige hutten gehuisvest, zonder huisraad of zonder eenig middel van bestaan en derhalve in een kommervollen toestand, die zij grootendeels zich-zelven te wijten hebben. Dan eerst kan de vraag, omtrent het bestaan van algemeene welvaart onder de Javanen beschouwd worden, wanneer met zekerheid kan worden gezegd, dat ieder huisgezin in het bezit is van:

Eene goede woning.
Het benoodigd huisraad.
Een karbouw.
Een ploeg met de noodige landbouwgereedschappen en
Een lombong (padischuur) met den noodigen voorraad tot onderhoud van het gezin en zaaizaad voor den volgenden oogst.

Om die zekerheid te verwerven, moeten de betrekkelijke opnamen opgedragen worden aan bezadigde ambtenaren, die het gewigt hunner taak ten volle beseffen en onbeschroomd en onpartijdig hun pligt betrachten, om het Gouvernement in staat te stellen, den waren toestand der bevolking te leeren kennen, want in haar welzijn is in deze tijden, niemand zal dit gewis ontkennen, de grondslag van Nederlands welvaart gelegen.

Is de bevolking van Java sedert 1815 verdubbeld, ik vermeen hier ook de opmerking te mogen maken, dat de overige tot het Nederlandsch gebied in den Indischen archipel behoorende eilanden niet in dat voorregt hebben mogen deelen, waarvan als oorzaak kan worden gesteld de minder beschaafde toestand van de bewoners en hunne gebrekkige maatschappelijke instellingen, die eerder eene vermindering, dan vermeerdering van bevolking doen vermoeden. Hiermede eindig ik mijne beschouwingen over de volkstelling en ga over tot hetgeen hierboven nopens den toestand der inheemsche bevolking op Java gezegd is, nl. tot het behandelen van een belangrijk punt, den staat van tevredenheid met de bestaande staatsregeling onder die bevolking.

(*Wordt vervolgd.*)

BATAVIA.

Het kon niet missen, of het tweejarig verlof naar Nederland, aan den luitenant-kolonel der infanterie J. C. J. Smits, chef van het 10de bataillon, verleend, moest een diepen indruk maken op de vele vrienden, die hij bezit. Daarom was het dan ook niet te verwonderen, dat men verwachtte, zijn vertrek door meer dan gewone huldebetuigingen gekenmerkt te zien. Die verwachting werd ook in geenen deele teleurgesteld. Jl. zaturdag avond toch werd door het corps officieren van zijn oud bataillon den zoo geachten en beminden chef, met fakkellicht, een serenade gebragt voor het logement, waar hij zijn intrek had genomen. Bij monde van kapitein van der Hucht maakte het corps officieren zijne gevoelens van hoogachting en genegenheid voor hun vertrekkenden oud- bevelhebber kenbaar, en bood het hem een aandenken aan, bestaande in een bokaal, waarvan de teekening door kapitein Timmermans was gemaakt, en die in Europa van zilver zal worden vervaardigd. Op verzoek van den overste, zullen de namen der officieren op het deksel des bekers gegraveerd worden.

In den vroegen morgen van gisteren, den dag van vertrek, werd den heer Smits, door het hoornmuzijk van het corps, een aubade gebragt, en een talrijke schare vrienden, zoomede het corps officieren, vele onderofficieren en het hoornmuziek, vergezelden hem en zijne echtgenoote naar boord van de *Banda*, tot welken overtogt de stoomboot *Tjitarum* welwillend door den eigenaar was aangeboden. Bij den kleinen boom waren de keursoldaten geschaard en namen een voor een afscheid van den overste.

Het doet voorzeker iedereen leed, dien zoo verdienstelijken hoofdofficier te zien vertrekken, te meer daar dit vertrek veroorzaakt is door een, ten gevolge van aanhoudende vermoeijenissen op achtereenvolgende expeditien, geschokte gezondheid.

Sedert ruim tien jaren, die de heer Smits in Indië doorbragt, nam hij een zeer werkzaam en uitstekend aandeel aan de derde Balische expeditie, aan den oorlog op Borneo's Westkust, aan de expeditie op Timor en aan de eerste Bonische expeditie, waarvoor hij achtereenvolgens werd beloond met de militaire Willemsorde 4de en 3de klasse en den Nederlandschen leeuw, terwijl hij later herhaaldelijk voor buitengewone bevordering is voorgedragen.

Het 10de bataillon infanterie, waarbij hij sinds eenige jaren diende, muntte onder zijne bevelen uit, door de practische opleiding, die het had genoten, door marsch vaardigheid, dapperheid, echt militairen geest en eenheid, en wij gelooven niet te veel te zeggen, wanneer wij de oorzaak, waardoor dit bataillon zich op Timor en te Boni zoo heeft onderscheiden, aan die opleiding toeschrijven.

Door zijne ondergeschikten werd hij, vooral om zijne onvermoeide pogingen ter bevordering hunner belangen, als op de handen gedragen en door zijn chefs hooggeschat.

Moge de tijd van rust, die hem thans is geschonken, hem zijne gezondheid volkomen teruggeven, en hij in het moederland alles genieten en deelachtig worden, wat wij hem toewenschen, en bovenal, dat wij hem, na verstreken verloftijd, weer in ons midden mogen terugzien in al de kracht, die in hem is, om hier op nieuw voor ons aller belangen te werken en te strijden. Waarlijk, zulke mannen hebben wij hier noodig.

— Aanstaanden Zondag namiddag van 5 tot 6½ uren zal in de Willemskerk alhier door onzen talentvollen stadgenoot A. G. Calmer een orgelconcert gegeven worden, ten voordeele der nagebleven betrekkingen van de te Bandjermassing omgebragte zendelingen, die hier voor eenige dagen aangekomen zijn. (*Zie Advertentie.*)

Wij roepen de medewerking onzer stadgenooten bij deze in, en wij aarzelen niet zulks te doen, omdat wij weten, dat, hoe dikwerf op de proef gesteld, de weldadigheid van Batavia's ingezetenen nooit vruchteloos is ingeroepen, en wij de overtuiging hebben, dat ook deze maal dit niet te vergeefs geschied. Daarom wekken wij allen op, om het hunne bij te dragen ter leniging van den nood dier armen, die thans van alles beroofd zijn. Voorwaar is het ooit zaliger te geven, dan te ontvangen, dan voorzeker is het nu het geval. Wij twijfelen dan ook geenszins, of onze medeburgers zullen zich beijveren, om wel te doen, en het zal ons hoogst aangenaam zijn, in ons eerstvolgend No. na het concert te kunnen mededeelen, dat de opbrengst de verwachting verre heeft overtroffen. Allen, die iets zouden willen afzonderen voor die ongelukkigen, is daartoe de gelegenheid aangeboden aan het bureau van ons blad. Gaarne zullen wij ons met de ontvangst belasten.

Tabak en Sigaren Committé.

Sedert de laatste opgave ontvangen

van *Cheribon*	*f* 200
» de Societeit de *Harmonie* te *Salatiga*	» 70
» *Gadok*	» 10
	f 280

Batavia, 9 November 1859.

Samarang. De brug over de rivier Toentang nabij Goeboek is door een banjir weggeslagen. Tijdelijk is eene noodbrug daargesteld.

Sumatra's Westkust. In de eerste dagen van de maand October jl., ontstond in de negorij Prambahan, afdeeling Tanah datar, residentie Padangsche Bovenlanden, een geweldige brand, waardoor 61 huizen en 200 schuren, gevuld met padi, eene prooi der vlammen zijn geworden.

De schade wordt geschat op p. m. *f* 60,000.

De brand moet waarschijnlijk aan onvoorzigtigheid worden toegeschreven.

In de afdeeling Ajerbangis en Rau stonden de koffijaanplantingen goed en veel belovend.

Bencoelen. De uitvoer van eene lading rijst, ten bedrage van 120 picols, uit de afdeeling Kroë op den 16den Julij jl., strekte tot bewijs van verbetering der rijstcultuur in die afdeeling, waar in vroegere jaren meermalen gebrek heerschte. Steeds ging men er voort met het aanleggen van nieuwe waterleidingen voor sawah's. De proeven met vreemde katoenzaden waren er mislukt, doch de vroegere geplante soorten leverden reeds een genoegzaam product op, om de bevolking in staat te stellen, hare kleederen daarvan te vervaardigen.

De brug over de Lampoejing in de afdeeling Ommelanden is voltooid en levert een groot gemak op voor de communicatie van de hoofdplaats met de Poeloe baai.

In de maand October maakte de adsistent-resident eene inspectiereis door de afdeelingen Ommelanden, Seloema en Manna. In de afdeelingen Seloema werd op verscheidene plaatsen de ploeg met vrucht gebruikt. De tijgers maakten aldaar voortdurend vele slagtoffers: volgens opgave der hoofden zijn in de maanden Julij, Augustus en September jl., 17 menschen door die dieren [illegible] gelegenheid werd ongebruikt gelaten, om, met aanwijzing der door het Gouvernement uitgeloofde premie op het dooden van tijgers, het vooroordeel wegtenemen, dat vooral onder de oeloe-bevolking tegen het vangen en dooden van dat schadelijke gedierte bestaat. Na afloop van het beplanten der rijstvelden zoude een aanvang gemaakt worden met het vereenigen der verspreide bevolking, het regelen harer doesons, vooral ten opzigte harer padischuren, en het nemen van eenige maatregelen, welke, in navolging der Padangsche bovenlanden, de zindelijkheid in de doesons kunnen bevorderen.

Te Djambat Akar (Maras) vond de adsistent-resident een zijdeworm, waarvan de vlinder den naam Telembang draagt, en van wier zijde de vrouwen aldaar bruidskleedjes weven. Deze wormen worden met daun kertau gevoed. De zijde wordt door den inlander blaauw geverwd met timbok gedang of timbok pipit; eene roode kleur weten zij daaraan te geven met den wortel van de mangkoedoe, en eene donker roode kleur met een mengsel, bestaande uit twee derde gedeelten van genoemden wortel en een derde gedeelte van de bast van de kajoe sibasah.

Om den vrij lastigen en dikwijls zeer gevaarlijken weg langs het zeestrand te vermijden, is last gegeven tot het opsporen van een terrein, geschikt voor een binnenlandschen weg. Van Pino tot Manna is reeds een voetpad aangelegd, waardoor het zeestrand langs steile rotswanden, die gedurig afbrokkelen, niet meer als weg behoeft gekozen te worden.

Er heerschte te Pino, Manna en Bengkenang eene groote sterfte onder de karbouwen, waardoor de bevolking, die begonnen was met de ploeg hare sawah's en ladang's te bewerken, die bezigheid heeft moeten staken.

In de afdeeling Manna nam het bouwen van laadbooten zeer toe, ten gevolge van het verhoogen der vrachtloonen voor den overvoer van gouvernements peper en zout. De Padangsche instructeur voor de rijstcultuur was aldaar met goed gevolg werkzaam.

De adsistent-resident ontdekte op zijne inspectie-reis ook eene houtsoort, petai bilalang genaamd, welke zeer geschikt is voor het vervaardigen van meubelen.

Op nieuw werden pogingen door hem aangewend tot afschaffing der hadat djoedjoer; en het was blijkbaar, dat de hoofden begonnen overtuigd te worden van het verderfelijke dezer volksinstelling.

Zuid en Ooster Afdeeling van Borneo. — In den nacht van den 18den op den 19den October jl. is eene kolonne, bestaande uit 100 bajonetten, een houwitser een handmortier met bediening en een detachement sappeurs, onder bevel van den kapitein van Oijen, van Martapoera opgerukt, om over Martaraman te Tjin Poeri te ageren, waar eenige muitelingen zich had verzameld.

Op den 20sten October zoude de oorlogs-sch[illegible] stoomer Montrado naar Koetei vertrekken, om de vlag te vertoonen en des noods de aanwezige tenaren te beschermen, van welke overigens bepaald verontrustende berigten waren ontva[illegible]

Tijdingen uit de boven-Doeson melden, dat de gemeenschap met Teweh door een der groote dajaksche hoofden, Toemengoeng Karta Pati, op last van den opstandeling Antasari en van den Toemenggoeng Ario Pati, werd bewaakt; genoemde Karta Pati had evenzeer de brieven der muitelingen, strekkende om de groote Dajaksche en verdere districtshoofden van de boven en beneden Doeson tot deelname aan den opstand opteroepen, als een schrijven van den gezaghebber in de Doeson en Bekompai aangenomen. Zelfs had hij een in beleefde termen vervat schriftelijk bewijs van ontvangst van den laatstbedoelden brief afgegeven en verzekerd, dat de hoofden van Teweh na den afloop van het rijst-planten te Marabahan zouden komen.

— Per telegraaf via Soerabaija is de tijding ontvangen, dat op den 21sten October jl. de muitelingen te Tjinta Poeri zijn aangetast en verslagen. Hunne versterking aldaar is genomen.

Minahassa. In de eerste helft der maand September heerschte overal droogte; later vielen op onderscheidene plaatsen weder zware regens. Aardbevingen hadden bij voortduring plaats, aanvankelijk dagelijks en zacht, doch vervolgens bij tusschenpoozen meer veelbaar. De laatsten waren het sterkst op den 19den, des middags ten half een ure, den 21sten des voormiddags te half elf uren.

In de districten Tompaso, Kawankowan en Sonder werd aangevangen met het graven van waterleidingen, welke de gelegenheid zullen daarstellen tot het besproeijen van belangrijke uitgestrektheden gronds, in de nabijheid der hoofdnegorijen van die districten; zoodat de bevolking daar voortaan zoo niet geheel dan toch voor een groot gedeelte padi of sawah's zal kunnen telen. In 's lands pakhuizen zijn geleverd $2157\frac{119}{125}$ picols koffij, of in het geheel $19561\frac{43}{125}$ picols van 1 Januarij 1859 af.

Gorontalo. De berigten over Julij en Augustus luiden zeer gunstig.

De gezondheid liet weinig te wenschen over. De weersgesteldheid was heilzaam voor den landbouw. De aardbevingen, welke gedurende de evengenoemde maanden in de Minahassa plaats vonden, werden ook daar waargenomen, maar in minder sterken graad; — daarentegen vernam men gelijktijdig te Gorontalo zware onderaardsche geluiden, veel overeenkomst hebbende met kanonschoten. Den 31sten werd de hoofdstad gedeeltelijk door een banjir onder water gezet, doch weinig schade aangerigt. De te veldstaande padi had van dien watervloed te lijden, maar de oogst liep over het algemeen niettemin zeer goed af, zoodat, wat in lang niet gebeurde, weder rijst is kunnen worden uitgevoerd. Het bestuur ging voort door het openen van nieuwe waterleidingen de gelegenheid te verschaffen tot uitbreiding van de paditeelt. De jonge koffijaanplantingen verkeerden in veel belovenden staat.

Jav. Ct.

Soerabaija, 3 Nov. Men meldt ons van Goenong Gendang, dat, op den 26 October, in een bamboebosch van de dessa Braijoe zich een koningstijger had verscholen, waar hij door de, zich daartoe verzameld hebbende, dessabewoners werd omsingeld. Door zijne belegeraars uit zijne schuilplaats verjaagd, is hij afgemaakt, doch eerst had hij het merk van zijn klaauw op een javaan, Pa Kamiedja, gezet en den ongelukkige, als ware het, gescalpeerd. De lijder is evenwel nog in leven.

Bezoeki. Op den 28sten October is, in het district Djember onder Bondowosso, onder eene hevige regenbui, eene groote menigte hagel gevallen, ter grootte van een koffijboon. — Al de inlanders, die in de gelegenheid waren, deze krikils (zoo als zij den hagel noemen) op te vangen, hebben ze met graagte genuttigd. (*Oostp.*)

NEDERLAND.

De minister van oorlog heeft de handgelden voor Nederlanders, die zich aan de koloniale dienst verbinden, verhoogd van *f* 100 tot *f* 150 en voor vreemdelingen van *f* 80 op *f* 120. Tegelijker tijd heeft Z. M. de koning, op voordragt van den minister van kolonien, de gagementen van onder-officieren en soldaten in de Indische dienst verhoogd met *f* 36 's jaars.

Omtrent dezen maatregel verneemt men verder, dat Z. M heeft bepaald, dat de onder-officieren, korporaals en manschappen van het wapen der artillerie en de manschappen van het wapen der cavallerie, die zich met eene nieuwe verbindtenis voor den tijd van 6 jaren aan de koloniale dienst verbinden, *f* 150 premie zullen genieten, alsmede dat aan de manschappen van het wapen der infanterie en het bataillon mineurs en sapeurs, ter zake van het bovengemeld engagement, 120 zal worden toegekend.

— De gezondheids-toestand van den veestapel laat veel te wenschen over. Behalve de immer voortdurende longziekte onder het rundvee in Friesland, wordt thans in Noord-Brabant het miltvuur waargenomen. In dat gewest heerscht ook eene ziekte onder de paarden, waardoor er velen gevild worden. Alle mogelijke voorzorgen worden genomen, om de verspreiding van deze eerst voor weinig tijds ontdekte epidemien te voorkomen. In Drenthe lijden de schapen in groot aantal aan de pokken. Men is thans bezig deze dieren bij duizenden in te enten. De varkensziekte heeft in kwaadaardigheid nog niets verloren en breidt zich voortdurend uit.

BELGIE.

Brussel, 4 Sept. Uit Ostende wordt gemeld, dat de koning gisteren avond een groot banket heeft gegeven, ter eere van den prins-regent van Pruissen dat door vele vorstelijke en aanzienlijke personen werd bijgewoond. De koning droeg het grootkruis van den Pruissischen Zwarten Adelaar, de prins-regent dat van de Leopoldsorde. Beiden waren in burgerkleeding.

— De heer Coulon, redacteur van den *Prolétairet,* verleden jaar door het hof van assises in Braband tot 13 maanden gevangenis veroordeeld, wegens beleediging van den keizer der Franschen, is gisteren ochtend uit zijne gevangenis ontslagen, als zijnde zijn straftijd verstreken. Zijne vrienden hebben hem een banket aangeboden.

— De heer P. de Vigne, te Gent, is door het gemeentebestuur aldaar, in overleg met het gouvernement, belast met de vervaardiging van het standbeeld voor Jacob van Artevelde, dat op eene der openbare plaatsen dier stad zal worden opgerigt.

— Eergisteren verkocht men in de Volderstaat te Gent eenige afgekeurde soldatenpaarden. Een koopman kocht er een voor 250 francs, en dacht een goeden koop gedaan te hebben, toen het met gereed geld betaalde paard plotselijk nederviel en stierf. De andere kooplieden kwamen overeen, om hun makker een ander paard te laten koopen, zonder dat zij er op zouden bieden. Deze menschlievende handelwijze vergoedde hem eenigzins voor zijn verlies. Het is eene schoone daad, die allezins meldenswaardig is.

Brussel, 4 Sept. De *Indépendance* bestrijdt het gerucht eener echtverbindtenis van den hertog van Vlaanderen met prinses Charlotte Eugenie van Zweden, en verzekert, dat de reis van den heer de Tornaco naar Stockholm alleen ten doel heeft, namens koning Leopold, den koning van Zweden te condoleren wegens het overlijden zijns vaders en geluk te wenschen met zijne troonsbestijging.

ENGELAND.

De *Morning Post,* aan Oostenrijk het regt ontzeggende, om gewapenderhand in de Italiaansche hertogdommen tusschenbeiden te treden, herinnert bij deze gelegenheid, dat het cabinet van Weenen- zelf in 1814 met al de overige groote mogendheden het beginsel omhelsd heeft, dat de Bourbons aan Frankrijk tegen den wil des volks niet konden worden ingedrongen. Het is waar, dat deze mogendheid in 1821 troepen naar Napels heeft gezonden en in 1822 naar Madrid, ten einde de souvereinen van die landen in hun gezag te herstellen, maar in beide gevallen had men met geen staatkundige omwenteling te doen, maar met een militairen opstand.

FRANKRIJK.

De *Revue des Deux Mondes* meldt, dat de heer Ch. Paeile dezer dagen een werk in het licht heeft gegeven over de uitvinding der boekdrukkunst. Het doel van den schrijver is, om zoo veel mogelijk zekerheid te verspreiden over den waren uitvinder en over de plaats, die het tooneel was zijner eerste proefnemingen. Alle stukken, door Maintz en Haarlem als bewijzen aangehaald voor Guttenberg en Coster, zijn door den heer Paeile verzameld en onderzocht. Hij besluit zijne studie, met aan Coster de eer der uitvinding toe te kennen en staaft dit door tot nog toe onbekende of onuitgegeven stukken.

— De laatste berigten melden, dat kapitein Fleuriot de Langle, bevelhebber van de fransche zeemagt aan de oostelijke kusten van Africa, na op een strenge wijze de barbaren gestraft te hebben, die deel genomen hadden aan de wreedheden en het plunderen op de *Maria-Angélique,* met de inlandsche bevolking van Bali, in het noordwesten van Madagascar, overeenkomsten heeft aangegaan, die men verwacht, dat voor de vorderingen der beschaving heilzaam zullen zijn. De koningin Oetsingoe is vervallen verklaard van haar waardigheid, die men opgedragen heeft aan den koning van een aangrenzend gebied. Laatstgenoemde heeft de oude regten erkend, die Frankrijk op het door hem bestuurde deel van het eiland bezit; hij verzekert aan de fransche schepen het regt, om op zijn kusten handel te drijven en er zich te vestigen. De vertegenwoordiger van Frankrijk heeft voor zijn landgenooten de vrije uitoefening van hun godsdienst, het herstellen van de christelijke missie, de opening van kerken, scholen enz. bedongen. Nog een ander koning aan de baai van Boni heeft zich tot dergelijke voorwaarden verbonden. Ook is de kwestie van schipbreuken geregeld. De verdragen zullen nogtans eerst ingaan op den tijd, dat de geëischte schadevergoeding zal zijn betaald wegens de plundering van de *Marie-Angélique* en de schade aan de katholieke missie toegebragt, welke som 14,000 piasters of 70,000 francs bedraagt.

DUITSCHLAND.

De *Novara* is van zijne reis om de wereld terug en te Triest binnengekomen, waar de aankomst van dit vaartuig eene buitengewone levendigheid te weeg bragt. Vooral trekken vijf wilden, waaronder twee Nieuw Zeelanders, de aandacht.

— Aan een in de Poolsche taal geschreven blad wordt uit Tyrol berigt, dat toen de aartshertog Karel Lodewijk, stadhouder van Tyrol, te Inspruck de uit den veldtogt teruggekeerde vrijwilligers begroette en hun zijn dank betuigde voor den door hen aan den dag gelegden ijver, om aan de keizerlijke oproeping gevolg te geven, een oud majoor uit de gelederen trad en tot den aartshertog zeide: »Wij waren volstrekt niet ijverig; wij hebben eerst aan de derde oproeping gehoor gegeven, en wel omdat men tot nu toe nimmer de beloften heeft nagekomen, welke men ons zoo dikwijls gedaan heeft. Thans is het voor de laatste maal, dat wij daarop vertrouwen." Toen de tên hoogste daarover verwonderde aartshertog den majoor aan de gevolgen herinnerde, welke dergelijke woorden konden hebben, antwoordde deze: »de gevolgen, welke die woorden kunnen hebben, bestaan daarin, dat men mij in den kerker werpt; doch dat zal thans niets meer baten, want allen, die achter mij staan, zullen de waarheid getuigen van hetgeen ik gezegd heb en allen zal men zeker niet in de gevangenis werpen.» Op dit oogenblik riep het geheele corps als uit één mond: » Ja, wij getuigen, dat hij de waarheid gezegd heeft en wij zijn allen van zijn gevoelen." Natuurlijk verwijderde zich de aartshertog en hij haastte zich Inspruck te verlaten, waarheen hij niet meer zal terugkeeren, aangezien hij tot stadhouder van Gallicie zal worden benoemd.

Naar men verneemt, wordt de hierboven opgegeven stemming der vrijwilligers door de geheele getrouwe Tyrolsche bevolking gedeeld.

Berlijn, 8 September. Men verneemt, dat de graaf Pourtales, onze gezant bij het Fransche hof, nog voor het vertrek van den Prins Regent, zich naar Ostende zal begeven, ten einde aldaar eene zamenkomst te houden.

ITALIE.

Turijn, 8 September. De gemeenteraad heeft aan de burgers medegedeeld. dat de Toscaansche gedeputeerden de acte van vereeniging hebben medegebragt.

Uit Bologna wordt van gisteren gemeld, dat, ter gelegenheid van de aanneming van het voorstel, betreffende de aansluiting aan Piëmont, de stad prachtig was geïllumineerd; de feestelijkheid was in orde afgeloopen.

Uit Parma werd gisteren avond per telegram gemeld, dat de nationale vergadering in eene plegtige zitting vergaderd is geweest. Na eene godsdienstige plegtigheid in de kathedraal, hebben zich de gedeputeerden, onder daverende toejuichingen des volks, naar het paleis begeven, waar de dictator Farini een overzigt heeft gegeven van de geschiedenis des hertogdoms onder de regering van het huis van Bourbon.

Hij eindigde onder de kreten van: leve Victor Emmanuel!"

Er werd in de stad een feest gevierd.

Uit Bologna wordt berigt, dat de vergadering den president heeft gemagtigd, een adres aan den keizer Napoleon en koning Victor Emmanuel te zenden; er zal spoedig eene tweede zitting gehouden worden.

— Naar luid van bijzondere berigten uit Italie, worden de verwikkelingen, ter zake van de hertogdommen van midden-Italie, van een meer en meer bedenkelijken aard. Naar het zich laat aanzien, zal het eerlang tot een strijd komen tusschen de troepen van de voorloopige regeringen in die landen en de Pauselijke soldaten, welke naar de legatien in aantogt zijn. Behouden deze laatsten de overhand, dan verwacht men, dat de hertog van Modena met zijne krijgsmagt in het hertogdom van dien naam zal binnenrukken. Heeft het tegendeel plaats, dan verwacht men een opstand in Napels.

SPANJE.

Volgens berigten van het eiland Ceuta hebben aldaar ernstige vijandelijkheden plaats gehad tusschen de Mooren en de Spanjaarden. Het ontbreekt daaromtrent nog aan officieele berigten. Uit hetgeen sommige bladen daaromtrent mededeelen, schijnt echter te blijken, dat het geschil ontstaan is ten gevolge van een muur, dien de Spanjaaarden als grensscheiding op het eiland oprigtten. De Mooren protesteerden hiertegen, en daar dit niet baatte, kwamen zij in grooten getale bijeen op de plaats, waar de werkzaamheden verrigt werden, ten einde dit te beletten. Als spoedig werd men van weerszijden handgemeen en van lieverlede ontvingen beide partijen versterking. Duizend man Spaansche troepen werden uit Algesiras naar het tooneel der wanordelijkheden gezonden, doch deze troepen vonden daar toen reeds 7000 gewapende Mooren bijeen. Er ontstond daarop een gevecht, dat ongeveer vier en twintig uren heeft geduurd; de Mooren werden meer dan eens met verlies teruggeslagen, doch herhaalden telkens den aanval weder. Het schijnt, dat de Spanjaarden de bovenhand behielden, doch is daaromtrent met zekerheid nog niets bekend. Intusschen heeft er iets met de *Indus* plaats gehad, waaromtrent door de Engelsche regering ongetwijfeld aan de Spaansche ophelderingen zullen worden gevraagd. Toen namelijk de *Indus,* welke boot met de Indische en Chinesche mail te Southampton is aangekomen, in den morgen van den 27sten Augustus, ter hoogte van Tarifa (eene aan Spanje toebehoorende versterkte zeehaven in de wateren van Gibraltar) passeerde, viel er van de wallen dier plaats een kanonschot, en toen de stoomboot haren weg desniettemin voortzette, loste een der Spaansche batterijen een tweede schot, met het gevolg, dat een kanonskogel in de onmiddelijke nabijheid van het stoomschip in zee nederviel. De passagiers merkten op, dat intusschen de Engelsche vlag te Tarifa werd geheschen. De *Indus* haastte zich haren weg te vervolgen, doch heeft mededeeling van het voorgaande aan de Engelsche regering gedaan. Men veronderstelde, dat men te Tarifa de *Indus* heeft willen dwingen om bij te draaijen, ten einde berigten te ontvangen van hetgeen te Ceuta gebeurd was.

RUSLAND.

De door keizer Alexander verordende hervormingen hebben tot nog toe op geen gebied zulk een gunstig gevolg gehad als op dat van het onderwijs. De militaire scholen kunnen over het algemeen reeds als modelscholen worden aangemerkt, terwijl men van alle andere inrigtingen voor onderwijs, zonder aanzien des persoons, alle onbekwame docenten verwijdert en hen door nieuwe meer degelijke mannen vervangt. Dit is natuurlijk een doorn in het oog van den ouden adel, vermits hij thans niet meer uitsluitend het regt bezit om bedoelde inrigtingen te bezoeken en gevolgelijk ook niet meer tot het uitsluitend bezetten van alle hooge staats-posten.

— Men blijft steeds voortgaan, overal een gestreng onderzoek naar het gedrag der hooge ambtenaren in te stellen. Te Warschau heeft men andermaal een zeer belangrijk deficit in 's rijks schatkist ontdekt. De schuldigen hebben zich intusschen uit de voeten gemaakt.

MAROCCO.

Muley-Abder-Rahman.

Wij ontleenen de volgende bijzonderheden aan de *Pays,* omtrent den keizer van Marocco, wiens dood wij reeds berigtten:

De overleden keizer Muley-Abder-Rahman was in 1778 geboren, en stierf derhalve in eenentachtigjarigen ouderdom. Hij was nog maar zestien jaren oud, toen zijn vader stierf en zijn oom Muley-Soleiman zich van den troon meester maakte en zich in zijn plaats tot keizer liet uitroepen. Toen deze in 1822 stierf, wilde hij, dat het opvolgingsregt, 't geen hij had afgebroken, weer hersteld werd en daarop besteeg Muley-Abder-Rahman den troon. Hij was betrekkelijk een verlicht en menschelijk vorst, en zijn bestuur stond in een opmerkelijke tegenstelling met dat zijn voorgangers.

Muley-Soleiman was onmenschelijk wreed; hij heeft tot dusver onbekende pijnigingen en martelingen uitgevonden. Onder de feiten zijn er vooral twee bekend, omdat hij, in weerwil van hun protest, de vertegenwoordigers der vreemde mogendheden er getuigen van maakte, wanneer zij aan zijn hof kwamen. Telkens wanneer hij te paard steeg, trok hij, nog pas in den zadel, een pistool en verbrijzelde den ongelukkigen slaaf, die de teugels hield, het hoofd. Zijn geliefkoosd vermaak bestond in wat hij de pijniging van den muur noemde. Hij liet eenige slaven in een muur vastmetselen, zoodat alleen hun hoofd vr

leef; dan bestreek hij hun aangezigt met honig, waar- de vliegen en andere insekten gretig aanvielen dat zij verslonden, en hij vermaakte zich met t hooren van de angst-en smartkreten dier onge- kkigen en het aanschouwen hunner martelingen. Toen Muley-Abder-Rahman dit monster opvolgde, lgde hij diens verfoeijelijk karakter niet na, maar rwierf zich den naam van menschelijk te wezen. j legde een groote behendigheid aan den dag, om elementen, die zijn uitgestrekt rijk zamenstelden, n voor een onschadelijk te maken. Men kent de schiedenis zijner worsteling met Frankrijk en met dere magten van Europa. Hij zag de onvolko- enheden zijns bestuurs zeer wel in, en begreep er goed de noodzakelijkheid, om goed- of kwaad- hiks eenige gedurig tegen hem opstaande stammen n zijn gezag te onderwerpen, maar hij gevoelde ch te oud voor een dergelijke taak.

Keizer Muley-Abder-Rahman heeft zeventien kin- ren gehad. De oudste zijner zonen, zijn opvolger. di-Mohamed, is in 1803 geboren. Men zegt, dat j een energiek karakter bezit. Hij heeft verschil- nde gouverneurs der provinciën tot vijand; de oorste stammen in het westen zijn hem eveneens jandelijk gezind en waarschijnlijk zal hij groote oeijelijkheden te overwinnen hebben. Voor vijf ren heeft hij persoonlijk de bedevaart naar Mecca Medina volbragt, en thans doet zijn oudste zoon p zijn bevel de reis naar de heilige steden.

De familie der keizers van Marocco is deze soort izen altoos gewoon geweest. De tante des keizers, e te Tafilet woonde, waar zij in grooten reuk van eiligheid stond, deed het vorige jaar ook nog zelve deze devaart; na hare terugkomst overleed zij en werd de voornaamste moskee van Djeddah begraven.

De dood van Muley-Abder-Rahman heeft op dit oogen- lik, nu Spanje, van zijn regt gebruik makende, een xpeditie tegen Marocco uitrust, groot gewigt. De spaan- she zaakgelastigde, die van Tanger naar Méquinez ertrok, om het ultimatum zijns gouvernements over e brengen, is op het oogenblik, dat de keizer den geest af, aangekomen.

KAAP DE GOEDE HOOP.

De stoomboot *Dane*, die de Tafelbaai den 23sten Ju- , en Sint Helena den 1sten Augustus verliet, heeft be- gten van de Kaap de goede Hoop te Southampton aan- bragt. Wat de aandacht aldaar het meest bezig hield, as de terugroeping van den gouverneur sir G. Grey. penbare vergaderingen waren gehouden en verklarin- en goedgekeurd, om het leedwezen over zijn vertrek n den dag te leggen. Op de grenzen en in de om- ggende Staten heerschte rust. Het Kaapsche Parlement , na eene zitting van 144 dagen, den 8sten Julij ge- rorogeerd. Het emigratie-stelsel zal op dezelfde wijze s tot hiertoe gehandhaafd worden. Twee schepen met ndverhuizers waren, in den loop der maand Julij ge- riveerd, namelijk de *Bride* in de Tafelbaai en de *Shah ehan* in de Algoabaai.

De Kaapsche dagbladen, loopende tot 23 Julij, deelen t volgende mede:

De eerste zitting van het tweede parlement is thans ndelijk op den 8sten Julij gesloten. Zij heeft langer duurd, dan een der vorige zittingen, namelijk 112 gen, en men schijnt algemeen van gevoelen, dat er geene zitting nog zoo weinig is tot stand gebragt. e aanspraak, waarmede de gouverneur haar sloot, as dan ook bijzonder mager.

Het belangrijkste nieuws uit de aan deze kolonie renzende streken, is, dat de heer Boshof, president an den Vrijstaat, die eenigen tijd geleden, met verlof an daar naar Natal was gereisd, zijn ontslag heeft enomen.

Wat de Zuid-Afrikaansche republiek aangaat, het aatste nommer der aldaar uitkomende courant bevat ne zeer levendige schildering, maar die, naar bijzon- re berigten te oordeelen, niet overdreven is, van en toenemenden bloei van dit land, waar thans fraaije eenen gebouwen de plaats van ellendige houten huis- s innemen, waar bouwerven, die nog kort geleden oor vijftien pond te krijgen waren, thans meer n viermaal dien prijs doen, waar ook de plaatsen er in prijs toenemen, en waar overal herbergen op n weg en ponten op de rivieren als uit den grond errijzen. Aan werklieden, b. v. timmerlieden en met- laars, is er echter nog groot gebrek.

Uit Natal eindelijk is weinig nieuws te melden. De rtij, die ten gunste van een staats-onderstand aan kerk- nootschappen gestemd is, is in den wetgevenden raad daar gelukkiger geweest dan in ons Kaapsche par- ment, daar zij eene vermeerdering van de daartoe stemde gelden, voornamelijk ten gunste der Neder- itsche Hervormde kerk bewerkt heeft. Aan de zui- rgrens van Natal beginnen de Basutos, die aldaar eene huilplaats voor hunne vrouwen en have denken te nden, wanneer zij weder met den Vrijstaat in strijd gten geraken, zich zeer uit te breiden, en men schijnt rmede in Natal-zelf niet zeer ingenomen te zijn.

BRITSCH-INDIE.

n gevolge van lord Stanley's aanschrijving van den April, betreffende het onderwijs, heeft het gouver- ment van Bengalen in overweging genomen, welke ddelen men zoude behooren aan te wenden, om delijke inlandsche scholen te verkrijgen, of om de aande te verbeteren. Terwijl de maatregel van 54 den weldadigsten invloed heeft uitgeoefend op engelsche scholen en collegiën voor de inlanders, n er tot nog toe geen doelmatige pogingen aangewend, goede scholen op te rigten voor de massa's, behalve een of twee kleine districten in het noordwesten n Bengalen. Het stelsel van subsidiën is bevonden voldoende te zijn, en de vraag is nu, of er geen lasting zou kunnen geheven worden, die het gou- ement in staat stelde, voor goede scholen te zor- , dewijl de zemindars onwillig en de raja's onmag- zijn, zich daarmede te belasten of er toe mede te ken.

— De bisschop van Calcutta had, volgens de jongste rigten, een circulaire gezonden aan de geestelijken n leeken van zijn diocese, bevattende een voorstel t het stichten van openbare scholen voor de jongens van europesche of gemengde afkomst. Het daarbij vooropgestelde plan is één school in de Punjaub, één in de noordwestelijke provinciën en een in Bengalen op te rigten, en zulks op de meest geschikte plaatsen. Deze scholen zouden in verband staan met de Engelsche kerk, en onder het toezigt van den bisschop en andere hooggeplaatste ambtenaren, zooals b. v. de luitenant-gouverneur van elke provincie. Onder de algemeene grondbeginselen, waarvan opgave gedaan is, mag wel als het gewigtigste genoemd worden, «dat »de directeuren de inwendige regeling van de scholen »geheel zullen overlaten aan den hoofdonderwijzer, »aangezien de gedurige tusschenkomst van directie en »commissiën slechts tot verwarring leidt. De hoofd»onderwijzer zou ook de hulponderwijzers aanstellen »en ontslaan."

— In *the Englishman* leest men, dat eenige Bengalezen zich in betrekking gesteld hadden met een van de muzikanten en een bediende van den koning van Oude, om den koning diets te maken, dat zij een genoegzamen invloed hadden, om zijn invrijheidstelling te bewerken. Zij vorderden twee lak als een belooning voor den gouverneur-generaal, één lak en vijftig duizend ropijen voor de secretarissen, en eindelijk de helft voor zich zelven. Deze lieden zouden, naar hetgeen later gemeld werd, een bijeenkomst met den koning gehad hebben.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
October	31	Pruisch	Britannia	J. B. Kranse	Singapore	17 Oct.	Londen
〃	—	Nederlandsch	Adèle	H. B. R. Jaski	Batavia	30 〃	Amsterdam
November	3	〃	Gebroeders Houtman	C. J. Bax	〃	1 Nov.	〃
〃	4	Engelsch	Rannymede	Brass	Londen	4 Julij	Hongkong
〃	—	Fransch	Singapore	Gilland	Singapore	15 Oct.	Bordeaux
〃	—	〃	Jessore	C. Gachet	Batavia	3 Nov.	〃
〃	—	Nederlandsch	Prins Veldmaarschalk	D. C. Immink	〃	— 〃	Nederland
〃	—	〃	Doelwyk	K. J. Swart	〃	— 〃	Padang
〃	5	Deensch	Maria Christina	C. Voss	Hamburg	29 Junij	Batavia

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Novemb.	5	Nederlandsch	bark	Cornelia	G. de Vries	Rotterdam	9 Julij	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	—	〃	〃	Nederland en Oranje	L. F. van Ruijven	〃	20 〃	Dümmler & Co.
〃	—	Ned. Indisch	〃	Faid Alim	Said Alhabassij	Lampongs	8 Nov.	B. J. Jacobs.
〃	—	Zweedsch	〃	Constance	S. P. A. Soderberg	Melbourne	20 Sept.	J. Cezard & Co.
〃	—	Deensch	〃	Maria Christiaan	C. Voss	Hamburg	12 Julij	E. Moormann & Co.
〃	—	Engelsch	schoener	Harriet	W. Black	Cocos Eiland	28 Oct.	G. Wilson
〃	8	Ned. Indisch	bark	Sarie Elmasboor	Moh. Yasin	Cheribon	27 〃	B. J. Jacobs.
〃	—	〃	〃	Annis Balhair	Sech Soenkar	Riouw	10 〃	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	—	〃	〃	Honggoan	Lim Yoehok	〃	17 〃	
〃	9	Nederlandsch	schip	Stad Schiedam	J. T. Wulp	van de Oost		J. Cezard & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
November	6	Nederlandsch	schip	Tonia	C. F. Zeeman	Soerabaija en Pasoeroean
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang en Soerabaija
〃	—	〃	bark	Djoedoel Mabarak	Sech Alwan	Singapore
〃	—	Engelsch	stooms.	Bahiana	G. G. Esque	〃
〃	7	Ned. Indisch	〃	Ambon	W. Vogel	Pontianak en Singkawang
〃	—	〃	brik	Kalimaas	Said Moh. Segaf	Palembang
〃	8	〃	stooms.	Banda	G. A. Neije	Singapore
〃	—	〃	〃	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang via Cheribon
〃	—	Hamburg	schip	Elbe	H. Muhlenroth	Nederland
〃	—	Pruiss	〃	Energie	W. Ranisch	〃
〃	9	Hamburg	〃	Europa	L. Vogler	〃
〃	—	Deensch	〃	Caloe	J. C. Schmidt	Samarang
〃	—	Nederlandsch	〃	Oudkerk a/d. Amstel	D. H. Kramer	Nederland

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Cosmopoliet*	Westenink	Amsterdam	Haager & Schuurman.
〃	〃	Jan Pieterzoon Koen	P. A. C. Hugenholtz	Samarang en Soerabaija	〃
〃	〃	Sophia Koningin der Nederlanden	L. A. Klein	Rotterdam	Schimmelpenninck & Co.
〃	〃	Dolfijn	C. B. Brandligt		〃
〃	〃	Johannes Anthonius	F. Metz		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	〃	Cheribon	Coers		〃
〃	〃	Ferdinand en Louis*	J. K. de Weerd		Jacometti & Co.
〃	〃	Bellona	J. O. Kluin		J. Cezard & Co.
〃	〃	Samuel Hendricus	Bouten	Nederland	Dümmler & Co.
〃	schip	Soerabaija	de Boer		Busing, Schröder & Co.
〃	〃	Cornelia	G. de Vries	Samarang	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	bark	Alexander	Dekker		〃
〃	brik	H. Willebrordus	J. Douwes de Boer	Nederland	〃
〃	bark	Jacoba*	M. F. Schaap	Samarang	〃
〃	〃	Ridderkerk	Teerlink		B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Hermine Maria Elisabeth	U. Bonjer		〃
〃	〃	Java	S. S. van Dam		〃
〃	schip	El pase*	G. J. Deeksen		〃
Ned. Indisch	brik	Joesroel Karim*	[illegible]	Soerabaija	B. J. Jacobs.
〃	〃	Atiatool Rachman*	[illegible]	Muntok	〃
〃	bark	Joedoel Baris*	Sech bin Jaffar	Soerabaija	〃
〃	〃	Faid Alim*	Said Alhabassij	Soerabaija en Banjermass.	〃
〃	〃	Sarie Elmasboor*	Moh. Yasin	Samarang en Banjermass.	〃
〃	〃	Saijool Gair*	Sech Basarahiet	Cheribon	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	〃	Al Osmanie*	Sech Bahasoan		〃
〃	〃	Foolkool Haer*	Said Mooksin	Singapore	〃
〃	〃	Jenoer*	Said bin Alie	Palembang	〃
〃	brik	Tjiegoan*	Po Koewie	Cheribon en Tagal	〃
〃	bark	Alhamdanie*	Said Ismael	Tagal en Soerabaija	〃
〃	〃	Y esserin*	Said Alkaf	Singapore	〃
〃	〃	Asultanie*	Alaidroes	Soerabaija en Grissee	〃
〃	〃	Sa-adah*	Moh Arief	Banjermassing	Jacometti & Co.
〃	schoener	l'Union*	G. Schuit	Cheribon	Paudel & Stichaus.
〃	〃	Little Tot*	Katjong	Soerabaija	Morgan, Melbourn & Co.
Engelsch	〃	Harriet*	W. Black	Cocos Eilanden	G. Wilson & Co.
〃	bark	Joseph Bushby*	G. Justice	Singapore	Martin, Dyce & Co.
〃	〃	Richard Thornton*	Sinclair	Londen	〃
Deens	〃	Herluf Trolle*	A. C. Wandall		C. Bahre & G. Kinder.
〃	〃	Ludwig Holm*	L. Leigh		〃
Hamburg	〃	Joachen Christian*	Holm		Maclaine, Watson & Co.
〃	〃	Arr soan*	Kuhlker		Busing, Schröder & Co.
Zweedsch	〃	Superior*	Cullberg	Nederland	Metzendorff, Wilmans, & Co.
〃	〃	Avik*	Ahlborg	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
Pruissisch	schip	Dolphin*	Klein		Busing, Schröder & Co.
Oldenburg	schoener	Alfred Hermann*	W. Brummer		E. Moormann & Co.
Fransch	bark	Fernand*	J. M. Blanchet		〃
Meckelenburg	schip	Alt Meckelenburg*	Grosser		Maclaine, Watson & Co.

Aangekomen schepen te *Samarang.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.	VAN.
October	29	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	28 Oct.	Soerabaija
〃	—	〃	bark	Fatas Banjermassing	Sarif Baharoon	18 〃	Batavia
〃	—	〃	〃	Denok Bintang Toedjoe	Moh. Saheer	27 Junij	Passeer
〃	30	〃	〃	Alnoer	Sech Marzoekie	22 Oct.	Batavia
〃	—	〃	〃	Ellen	F. A. P. Wentholt	23 〃	〃
〃	31	〃	stooms.	Palembang	J. F. Scheel	29 〃	〃
〃	—	〃	〃	Samarang Packet	Kullet	30 〃	〃
〃	—	Nederlandsch	bark	Magdalena	J. Kooij	— 〃	Pecalongan
November	1	Ned. Indisch	schoener	Hong An	Lim Kwiesoeij	26 〃	Indramaijo
〃	—	Z. M.	stooms.	Gedeh	Luit. t/z. 1 kl. Croes	[illegible]	[illegible]
〃	—	Nederlandsch	bark	Calypso	D. R. Noller	29 〃	Soerabaija
〃	2	〃	〃	Maleijer	P. R. Bok	— 〃	Batavia
〃	3	Ned. Indisch	〃	Fathal Hair	Sech Bahasoan	— 〃	〃

Vertrokken schepen van *Samarang.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
October	28	Ned. Indisch	schoener	Sa-ada	Moh. Arip	Cheribon en Batavia
〃	—	〃	bark	Balheer	Abdul Gaoie	Singapore
〃	—	〃	〃	Sarie Elmassoor	Moh. Yasin	Cheribon en Batavia
〃	30	〃	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Batavia
〃	—	〃	brik	Fathool Salam	Abdul Karim	Pontianak
November	1	〃	〃	Salim	Said Segaf	Riouw en Singapore
〃	—	〃	schoener	Mastora	Abdul Rachman	Singapore
〃	—	〃	stooms.	Palembang	Kuller	Soerabaija
〃	2	〃	〃	Samarang Packet	J. F. Scheel	Batavia

In lading liggende schepen te *Samarang.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Albiasserdam	J. Thoen	Nederland	Mac Neill & Co.
〃	〃	Johanna en Geertruida	P. Flens	Nederland	〃
〃	〃	Sara Alida Maria	S. Stapert	Nederland	B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Louis Meijer	C. Holtgreve	Boni	van Maanen & Co.
〃	〃	Catharina Maria	A. Schuchard	Nederland	Mac Neill & Co.
〃	〃	Calijps	D. K. Nolles	Nederland	B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Magdalena	J. Kooij	Nederland	Dorrepaal & Co.
〃	schip	Geertruida Maria	J. Mulder Drenth	Boni	〃
〃	〃	Hugo Grotius	A. K. Zweede	Boni	〃
Zweedsch	〃	Kronprinsen	C. E. Bathen	Nederland	〃
Ned. Indisch	brik	Srie Nagara	Intje Kandar		Gezagvoerder.
〃	bark	Attiqar Rachman	Saha Bodin	Riouw	〃
〃	brik	Jannette Maria	D. G. Danekes		〃
〃	bark	Emilie	A. de Wolff	Singapore	〃
〃	〃	Fatas Banjermassing	Sarief Moh. Baharoon	Banjermassing	〃
〃	〃	Bintang Braleh	Moh. Thahir		〃
〃	〃	Ellen	F. A. P. Wentholt	Japara	B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Alnoer	Sech Marzoekie	Batavia	Gezagvoerder.
〃	〃	Fathal Hair	Sech Bahasoan		〃
〃	brik	Antoinette	F. Chasteau	Macasser	〃
〃	schoener	Hong An	Lim Kwiesoeij		〃
〃	bark	Crinoline	W. K. E. Paré		Soesman & Co.

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.		GEZAGVOERDERS.	VAN
October	27	Baliesch	bark	Gruda		M. Haberbier	Balie
″	—	Ned. Indisch	stooms.	Banda		G. Neije	Batavia
″	—	″	bark	Bingsseng		Sanieman	Balie
″	—	″	″	Jupiter		W. H. Voll	Macasser
″	—	″	″	Soedul Barie		Sech Ganam	Samarang
″	28	Nederlandsch	″	Kemanglen		W. Moller	Batavia
″	29	Z. M.	stooms.	Soembing	Kapt. luit. t/z.	A. J. Kreef	Boni
″	—	Z. M.	schroefk.	Princes Amelia	Kapt. luit. t/z.	P. A. Matthijsen	Macasser
″	31	Ned. Indisch	bark	Venus		Jan	Rembang
November	1	″	″	Komeij		Sabiereen	Pasoeroean
″	—	Nederlandsch	″	Helena Constantia		P. M. Domena	Macasser
″	2	Ned. Indisch	stooms.	Palembang		W. A. J. Kuller	Samarang
″	—	Nederlandsch	bark	Buitenzorg		H. H. Ruhaak	Macasser
″	—	″	″	Nederland en Oranje		P. C. Rosier	Batavia

Vertrokken schepen van *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
October	27	Nederlandsch	bark	Maria Magdalena	J. H. Willenbrink	Nederland
″	28	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Batavia
″	—	Oldenburgsch	bark	Oldenburg	H. H. Bunje	″
″	29	Ned. Indisch	″	Fathool Bari	Sech Biljoen	Pontianak
″	—	Nederlandsch	″	Maria Agnes	B. ten Brinck	Nederland
″	—	Ned. Indisch	schoen.	Zein	Sech Balachbal	Banjermassing
″	—	Nederlandsch	bark	Calijpso	Nolles	Nederland
	30	Ned. Indisch	″	Hoksing	Ho Boenting	Riouw
″	—	″	stooms.	Banda	Neije	Batavia
″	31	Z. M.	″	Soembing	Kapt. luit. t/z. A. J. Krees	Koers stellende om de Oost
″	—	Engelsch	bark	Reullara	H. H. Gibbs	Nederland
November	1	Ned. Indisch	″	Fathool Wahap	Sech Smeer	Macasser
″	—	Nederlandsch	″	Euterpe	A. Kuipers	Nederland

In lading liggende schepen *te Soerabaija*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Amerikaansch	schip	Spitfire	J. W. Areij		Fraser, Eaton & Co.
Nederlandsch	″	Goede Verwachting	van Lindonck	Nederland	″
″	″	Helena Constantia	R. M. Donema		″
″	″	Samarang	A. M. Swarts	Nederland	″
″	″	Nederwaard	Kwakkelsteijn	Nederland	″
Hamburgsch	″	Herschel	Hauschild		Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
Nederlandsch	″	Bommelerwaard	Loos	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
″	″	Generaal Michiels	D. de Wilde	Nederland	″
″	″	Hollandia	C. C. Ruig	Nederland	″
″	″	E. W. van Dam Isselt	Kolm		J. F. van Leeuwen & Co.
″	″	Kemanglen	W. Moller	Nederland	″
″	″	Sirius	Mulder	Amsterdam	B. Kopersmit & Co.
″	″	Reijerwaard	W. J. Sablairolles	Rotterdam	″
″	″	Vier Gezusters	J. Bik		″
″	″	Nederland en Oranje	Rosier	Nederland	″
″	″	Japan	Muller	Holland	B. J. van Eck & Co.
″	″	Quatre Bras	F. B. Bondix	Holland	″
″	″	Bulgersteijn	E. Verhagen	Exp. Boni	E. ten Brink & Co.
″	″	Nieuw Lekkerland	Hoffmann	Nederland	″
″	″	Scheveningen	Annokkee	Nederland	″
″	″	Neerlands Koningin	P. J. Feijnt	Nederland	″
″	″	Herman de Ruiter	G. Geerling	Nederland	″
″	″	Agatha & Maria	W. B. van Zijp	Amsterdam	P. Kervel & Co.
Engelsch	″	Crouch Brothers	G. Crouch	Nederland	Hill Broekman & Co.
″	brik	J. C. Ross	Ballard	Batavia	″

Aangekomen schepen te *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	26	N. I.	bark	Batavia	Oeij Holian	Batavia
″	32	″	″	Hairol Barie	Sech Arpan	″

Vertrokken schepen van *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	24	N. I.	kotter	Plita	Tan Ingtjoe	Samarang
″	26	″	schoen.	Hong-an	Kweesoeij	″

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	24	N.I.	schoen.	Noorsaleh	Abdulla	Berneo
″	25	″	bark	Alhamdanie	Alhabarij	Sumanap
″	—	″	″	Djoedool Moebarak	Sech Alan	Samarang
″	—	″	stooms.	Samarang Packet	Scheel	″
″	—	″	″	Palembang	Rosenboom	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	24	N. I.	bark	Habgoan	The Tjoe	Riouw
″	—	″	″	Tjangoan	Ikhiem	″
″	—	″	schoen.	Indramaijoe	Tjinghiang	Palembang
″	—	″	brik	Kalimaas	Said Segaf	Muntok
″	25	Pruis.	schip	Johan Martin	Radman	Nederlnnd
″	—	Ned.	″	Herm. Mar. Elisabeth	Bonjer	Batavia
″	—	N. I.	stooms.	Samarang Packet	Scheel	″
″	—	″	″	Palembang	Rosenboom	″
″	28	″	bark	Djoedoe Moebarrk	Sech Alan	″
″	—	″	schoen.	Noorsaleh	Abdulla	Singapore
″	29	Zweed.	schip	Amazon	Dannberg	Australie

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	24	N. I.	bark	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Pecalongan
″	—	″	brik	Tartar	Tan Inpang	Cheribon
″	29	″	″	Inggoan	Kimwan	Pecalongan

Vertrokken schepen van *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	24	Ned.	schip	Heilige Willebrordus	J. D. de Boer	Nederland
″	—	″	bark	Phoebus	de Roever	″
″	—	Hamb.	schip	Elbe	Muhlenroth	Batavia
″	25	N. I.	brik	Tartar	Tan Inpang	Pecalongan
″	26	Ned.	bark	Jacobus	van Loon	Batavia

Aangekomen schepen te *Pecalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	26	N. I.	brik	Inggoan	Kimwan	Samarang
″	—	″	″	Tartar	Inpang	Tagal

Vertrokken schepen van *Pecalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	27	N. I.	brik	Tartar	Tan Inpang	Indramaijoe
″	—	″	″	Inggoan	Lim Kimwan	Tagal
″	28	″	″	Passkan	Sauwking	Batavia
″	29	Ned.	bark	Magdalena	Kooij	Ned. v. Sam.

Aangekomen schepen te *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	24	Gouv.	kruisb.	No. 64	Noog	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	26	Ned.	bark	Regina Maris	Ouwehand	Ned. v. Panra.
″	—	N. I.	schoen.	Antilope	Katjoong	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	17	N. I.	kotter	Klara	Sahak	Banjoewangie
″	—	″	brik	Rachmanie	Osman	Soekadana
″	—	″	schip	Java	Wortington	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	17	N. I.	schoen.	Sophia	Siendoe Jaija	Soerabaija
″	—	″	bark	Fathool Rachman	Basaheeb	Batavia
″	—	″	″	Soeootban	Banseer	Pont. v. Sam.
″	18	″	bark	Alhamadanie	Alhabassij	Cheribon
″	21	″	schip	Java	Worthington	Sapoedie
″	22	″	schoen.	Sumanap	Pa Jamina	Riouw
″	—	″	brik	Hawiel Hear	Baoeseer	Singkawang

Vertrokken schepen van *Panaroekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	20	Ned.	bark	Prins Veldmaarschalk	Immink	Nederland

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN.
Oct.	13	Ned.	schip	Waalstroom	Melling	Soerabaija
″	20	″	″	Ida Wilhemina	van Wijland	″
″	22	N. I.	schoen.	Bella	Jono	Sumanap
″	24	″	brik	Gruda	Haberbier	Balie

Vertrokken schepen van *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	20	Ned.	schip	Jeannette Agatha	Cleijdert	Nederland
″	21	″	″	Straatsraad Baud	T. de Jong	″
″	22	N. I.	schoen.	Bella	Jono	Sumanap

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 8 NOVEMBER.

Arak, *f* 40,— per legger afgedaan.
Koffij, Java *f* 35,— geringe voorraad.
——, Padang,
Suiker No. 16 *f* 16,— afgedaan.
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 14,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, geen voorraad.
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 140,— @ *f* 150,— verkoopen.
———, ″ ″ 2de kwaliteit, *f* 120,— @ *f* 135,— ″
———, Carga *f* 100 @ *f* 110,— ″
———, Gouvernement, 103%.
Wisselkoers op Holland $103\frac{1}{2}$%,— Engeland *f* $11\frac{1}{4}$— Singapore *f* 2,70 China *f* 2,80,— Calcutta *f* 122,— niminaal.

TE SAMARANG, DEN 4 NOVEMBER.

Koffij, *f* 35,25,— afgedaan.
Suiker No 16, *ff* 16,— afgedaan in krandjangs.
Indigo, *f* 3,90 @ *f* 3,95,— voor superieure qualiteit.
Koehuiden, *f* 60,— ℔ kodie.
Buffelhuiden, *f* 40 @ *f* 45,— ℔ kodie.
Staart Peper, oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, *f* 145 @ *f* 150,— ℔ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
″ carga ″ *f* 115 @ *f* 130,— idem. idem.
Klapper Olie *f* 25,—
Katjang ″ *f* 19,—
Rotting *f* 8 @ *f* 9,—
Kadjang Matten, *f* 8,50,—
Wisselkoers op Holland 6/m. 103 @ $103\frac{1}{2}$%.

TE SOERABAIJA, DEN 3 NOVEMBER.

Suiker *f* 16,—
Koffij, nominaal.
Rijst, (Carga) ℔ koijang *f* 125 @ *f* 140,—
Idem (witte) ″ ″ *f* 150 @ *f* 170,—
Koehuiden ℔ pic.
Arak ℔ legger *f* 45@ *f* 50,—
Olie (Klapper.)
Olie (Katjang.)
Kadjang Matten
Rotting *f* 8,50 @ *f* 9
Wisselkoers 103%

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 1 TOT EN MET DEN 4 NOVEMBER 1859.

Aanvoer.

Van Caledonie per Fr. bark *Fernand*, gez. Blanchet, agt. E. Moormann en co.

2730 sovereigns, 1000 vijffranks stukken, 100 zakk. boonen, *Agenten*.

Van Rotterdam per Ned. schip *Bilderdijk*, gez. Löschen, agt. Morgan, Melbourn en co.

200/m. steenen, *N. H. M.*
200 keld. genever, 50 coll. staal, 125 led. leggers, *Dümmler en co.*
100 hammen, 25 ps. ger. vleesch, 20 vn. spek, 5 kn. koopmanschappen, 2 do. saucijsseu, 25 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
1 kt. muzijk instrument, *Dubray*.
25 led. leggers, *E. Moormann en co.*
12 kn. groentens, 100 vs. boter, 20 arak leggers, *Order*.
100 vs. boter, *J. Cezard en co.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Jan Pieters. Koen*, gez. Hugenholtz, agt. Haager en Schuurman.

581 vn. vleesch, 100 vn. kop. munt, *N. H. M.*
70 coll. gouv. goederen, *Gouvernement*.
100 vn. bier, 25 pijp. do. 2 kn. chocolade, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
89 kn. ijzerwerk, *E. Chaulan, Deeleman en co.*
150 md. min. water, 27 coll. manufact., 100 vn., 158 kn., 1 coll. en 2 bn. bier, 58 kn., 2 pakk. dranken, 50 vs. boter, *Engelhard en co.*
32 bn. zakken, 8 kn. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
44 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
9 kn. machinerien, 1 do. diversen, *Paine, Stricker en co.*
51 coll. papier, 13 do. manufact., 100 vn. meel, 100 do. bier, 4 do. madera, *Schimmelpenninck en co.*
22 coll., 8 kn. manufact., 1 kt. glaswerk, 59 coll. diversen, 16 vn. boter, 10 kn. wijn, 10 vn., 200 md. en 216 kn. bier, 44 kn., 71 coll. provisien, *Order*.
25 vn. bier, *Gumprich en Strauss*.
200 vs. loodwit, 20 coll. manufact., 100 vs. boter, 9 coll. diversen, *Dümmler en co.*
39 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
44 coll. ijzerwerk, 10 vn. wijn, 15 kn. manufact, 48 bn. zakken, *Metzendorff, Wilmans en co.*
200 vs. spijkers, 30/m. steenen, 5 coll. provisien, *Agenten*.
6 coll. manufact., 10 do. ijzerwerk, *Pandel en Stiehaus*.
pakk. dekens, 385 blokk. zink, *E. Moormann en co.*
8 vn. brood, *de Weerdt, Ruyt en co.*
5 kn. papier, *Louran*.
9 kn. diversen, *G. Kolff en co.*
17 coll., 9 kn. koopmanschappen, 3 bn. manufact., 10 kn. koper, 4 vs. spijkers, *C. Bahre en G. Kinder*.
200 vs. boter, *van Ommeren, Rueb en co.*
4 kn. manufact., 1 vt. wijn, 6 kn. rhijnwijn, *B. Kopersmit en co.*
300 vn. loodwit, 7 kn. scheepsbehoeften, *Jacometti en co.*
1 orgel, wed. *Varkevisser*.
2 kn. werktuigen, *v. d. Velde*.
2 kn. kantoorbehoeften, *Javasche Bank*.
52 coll. manufact., *Arnold en Zonen*.
100 kn. wijn, 30 do. bitter, 1 do. hoeden, *John Pryce en co.*
15 vs. boter, *v. d. Graaff*.
1 kt. led. flesschen, Mevrouw *Tentee*.
2 kn. diversen, *Cantervisscher*.
1 kt. modewaren, *A. Pons*.
10 vs boter, *J. W. C. Diepenheim*.
1 bl. diversen, *van Marmeren*
1 kt. modewaren, *J. C. Saijers*.
1 md. min. water, *Paine, Stricker en co.*
50 kn. wijn, 136 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
12 kn. wijn, *G. Buijn en co.*
7 kn. dranken, *Humme*.
31 hammen, 2 md. ger. vleesch, *Feltkamp, Mispelblom en co.*
65 ks. kaas, *Gebr. Roselje en co.*
2 kn. medicijnen. *Göring en co.*
8 led. leggers, *G. Wilson en co.*

Lading voor Samarang.

100 kn. wijn, 3 rijtuigen, 25 vn. bier, 25 pijp. do. 30 kn. gedr. vruchten, 1[illegible] do. manufact., 5 kn., 3 bn. koopmanschappen, 100 vs. boter.

Van Engeland per Eng. schip *Richard Thornton*, gez. Sinclair, agt. Martin, Dyce en co.

5768 stav., 547 bund. ijzer, 6 weegschalen, 1 anker, 40 coll. bladkoper, 150 [illegible] aardewerk, 40 coll. beschuit, 10 do. koffers, 563 do. manufact, *Agenten*.
5 pijp., 8 vn. wijn, *J. Cezard en co.*
2 vn. .... *Burt, Myrtle en co.*
2 coll. diversen, *Abeelen, Dennison en co.*
2 pijp., 8 oxh., 16 vn. wijn, *Morgan, Melbourn en co.*
173 coll. bier, *Adam en co.*
6 coll. staalwerk en kleedingstukken, *Hunter, Houghton en co.*
9 coll. diversen, *John Pryce en co.*
1 coll. diversen, *Paine, Stricker en co.*
1 coll. diversen, *Gumprich en Strauss*.
17 coll. manufact., 3 do. lederwerk, 280 do. verf, *Maclaine, Watson en co.*
1 zadel, 12 coll. manufact., *Order*.

Van Amerika per Amerik. schip *Agnis*, gez. .... agt. Paine, Stricker en co.

300 ps. riemen, 200 hammen, 15 kn. tabak, 61 doz. hoepels, 42 do. stoelen, [illegible] vs. verf, 97 do. spijkers, 4 kn. specie, 17 vn. vernis, 1 do. kalk, *Agenten*.

Van Padang en Bencoelen per N. I. stoomb. *Ambon*, gez. Vogel, agt. W. Cores de Vries.

20 kn. zilv. munt, 10 do. gouv. goederen, *Gouvernement*.
1 pic. was, *Lim Hoa*.
1 kt. zilv. munt, *Seck Awab Badawie*.
2 paarden, *Agenten*.
150 boss. rotting, 89 zakk. koffij, 6 md. gomelastiek, 3 kn. kalk, *Order*.

Uitvoer.

Naar Nederland via Padang per Ned. bark *Dollwijk*, gez. Swart, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

879 ps. buffelhuiden, 195 pic. rotting, 3913 do. rijst, 1406 do. suiker, 20 do. notenmuskaat, 2 do. foelie, *Agenten*.
141 kn. kop. munt, *Gouvernement*.

Voor Padang.

100 vs. boter, 25 ks. cognac, 1 kt. zadelwerk, *Agenten*.
2 kn. sarongs, *Busing, Schröder en co.*
10 vn. zw. teer, 1 do. spijkers, *Purvis en co.*
120 vs. kruid, *Cassalette en co.*
12 kn. manufact., 9 do. lijnwaden, 18 md. aardewerk, 30 vs. spijkers, 1 [illegible] shirtings, *Tolson, Hunt en co.*
40 kn. teneriffe wijn, *C. Bahre en G. Kinder*.

Naar Nederland via Pasoeroean en Soerabaija per Ned. bark *Tonia*, gez. Zeeman, agt. B. Kopersmit en co.

36 coll. verfwaren, 20 hammen, 20 vn. spek, 128000 ℔ steenkolen, *Aan boord gebleven lading*.

Voor Soerabaija.

1 bascule, *Agenten*.

Voor Nederland.

450 pic. tin, 200 do. rotting, 159 do. gomelastiek, 5 do. sago, 494 do. suiker, *N. H. M.*

[illegible] Haager en Schuurman.

1967 pic. suiker, 3564 do. rijst, 134 kn. soija, 92 ps. buffelhuiden, 6 pic. notenmuskaat, *Agenten*.
17 kn. gomdammer, 20 do soija, 4 do. bezems, 1 do. porcelein, [illegible]
50 pic. gomelastiek, *van Ommeren, Rueb en co.*

Naar Bushire via Soerabaija per Deen. schip *Cecrops*, gez. [illegible], agt. Maclaine, Watson en co.

1 vt., 4 kn. koopmanschappen, 2 do. glaswerk, 20 led. kisten, 1 pak boonen, *Aan boord gebleven lading*.

Lading voor Bushire.

2 kn. vuurwapenen, 6489 pic. suiker, uit entrep. *B. Andreas en co.*
118 pic. ijzer, 1 kt. vuursteenen, 50 vs. staal, uit entrep. *C. Bahre en G. Kinder*.
2 kn. lakwerk, 1 do. porcelein, 2 stell. theeservis, 1 kt. karaffen, 1 kran[illegible] suiker, 1 kt. zuren, *Nahapiet*.
1 kt. lakwerk, *J. Arathoon*.

Naar Nederland per Ned. bark *Gebr. Houtman*, gez. Bax, agt. Dümmler en co.

4502 pic. suiker, 3813 do. koffij, 120 do. rotting, *N. H. M.*
1 kt. thee, *B. J. van Eck en co.*

Naar Nederland via Samarang en Padang per Ned. bark *Telegraph*, gez. Rolufs, agt. J. Cezard en co.

1800 goeniezakken, *J. Cezard en co.*
1050 goeniezakken, *Maclaine, Watson en co.*
250 pic. tin, *N. H. M.*
10 kn. jaconetten, *B. Kopersmit en co.*

Naar Stockholm per Zw. schip *Hedwig*, gez. Sjogren, agt. Busing, Schröder en co.

2327 pic. suiker, 6 do. rotting, *Agenten*.
2063 pic. suiker, *J. Cezard en co.*
2224 pic. suiker, *Metzendorff, Wilmans en co.*

Naar Frankrijk per Fr. schip *Jessara*, gez. Gachet, agt. J. Cezard en co.

800 pic. rotting, *McLennan en co.*
2000 pic. suiker, *Schimmelpenninck en co.*
657 pic. koffij, 4228 do. suiker, 500 ps. huiden, *W. Major en co.*
8000 ps. koehuiden, 100 pic. rotting, 2599 do. koffij, 4648 ℔ indigo, *Dorrepaal en co.*
346 pic. rotting, 251 do. dammer, 112 do. gomelastiek., 316 do. koffij, 50 k[illegible] boomwas, *J. Cezard en co.*
2 coll. Jap. goederen, 1 stel led. koffers, *L. Platon en co.*
1 kt. cognac, *Aan boord gebleven lading*.

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Johannes Hendrikus Ferdinand*, gez. Lodewijk, agt. J. Cezard en co.

55 led. leggers, 88 pic. rotting, *Aan boord gebleven lading*.
400 pic. tin, 175 do. rotting, *N. H. M.*

Naar China via Cheribon per Ned. schip *Eduard Marie*, gez. Remmers, agt. Schimmelpenninck en co.

5592 pic. rijst, 87 do. rotting, *Maclaine, Watson en co.*
30 kn. wijn, uit entrep. *J. Cezard en co.*
150 keld. genever, 1 legg. arak, *Agenten*.
75 keld. genever, uit entrep. *Muijzenberg*.

Voor Cheribon.

12 vs. boter, 1 kt. vruchten op water, 1 do. anizette, 10 kazen, 10 hammen, *S. B. van Kleeff en co.*

Naar Nederland per Pruiss. schip *Hedwig*, gez. Baulsth, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

11,000 pic. rijst, 152 do. rotting, 8 do. buffelhoorns, 185 do. zw. peper, [illegible] do. witte do. 2 kn. diversen, *E. Moormann en co.*
1 legg. arak, *Agenten*.

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 5 tot en met den 8 November 1859.

Met de Ned. bark Nederland en Oranje, Kapt. L. F. van Ruijven, de hh. F[illegible] J. Janssens en J. H. H. Dornsciff, van Rotterdam

Met de Ned. Ind. stoomb. Samarang Packet, Kapt. J. F. Scheel, de h[illegible] Bik en echtgenoot, Hora Siccama en Z. M. troepen van Samarang via Cheribon.

Met de Ned. Ind. bark Anis Balgair, gez. Sech Salman bin Soenkar, [illegible] hadjies, en 11 arabieren van Riouw.

Vertrokken Passagiers van Batavia,

van den 5 tot en met den 8 November 1859.

Met het Ned. Ind. stoomsch. Banda, Kapt. G. A. Neije, de Luit. Kolonel C. J. Smits en echtgenoot, de hh. ter Meulen en familie, Sieburgh en familie, Young, Hund, Buijn, Kruseman naar Singapore, Majoor Rijsendaal, 2 [illegible] Engelhard en Hollander, de heer de Wahl en familie, naar Muntok.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.